

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

الرأیا
علیها یصی

www.

www.

www.

www.

Ghaemiyeh

.com

.org

.net

.ir

کتاب مسابقت
امیر خسرو

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

امیر غدیر

نویسنده:

رضا اخوی

ناشر چاپی:

اسوه - سازمان اوقاف و امور خیریه جمهوری اسلامی ایران

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۱۰	امیر غدیر
۱۰	مشخصات کتاب
۱۰	اشاره
۱۲	فهرست
۱۳	پیش گفتار
۱۵	مقدمه
۱۶	فصل اول: لحظه هایی با غدیر
۱۶	اشاره
۱۷	لحظه اول
۱۷	لحظه دوم
۱۸	لحظه سوم
۱۸	لحظه چهارم
۱۹	لحظه پنجم
۲۰	فصل دوم: ورق های فضیلت
۲۰	اشاره
۲۱	این دو آیه را نخوان!
۲۵	بختش بلندهر که گرفتار حید راست...
۲۵	اشاره
۲۶	جلوه ارادت!
۲۶	مباهات خدا به علی (علیه السلام)
۲۶	فقط خدا و من
۲۶	علی (علیه السلام)، عصاره پیامبران
۲۷	مرد فضیلت ها

۲۷	فضائل بی انتها
۲۷	برتر از آسمان و زمین!
۲۷	شهرت آسمانی
۲۸	علی (علیه السلام) تجسم توحید
۲۸	به امتداد قیامت!
۲۸	هدیه خدا به محبان علی (علیه السلام)
۲۹	تاج نورانی
۳۰	راه نجات!
۳۰	روز حسرت!
۳۰	خوشا به حال محبان علی (علیه السلام)!
۳۰	رهبر سپیدرویان
۳۱	گذرنامه بهشت
۳۱	ایمنی در آخرت
۳۱	اگر در دل همه مهر علی (علیه السلام) بود...
۳۱	آماده بهشت!
۳۳	فصل سوم: آموزه هایی از خطبه غدیر
۳۳	اشاره
۳۳	انتخاب مطمئن
۳۳	اشاره
۳۳	مسیر یکی است!
۳۴	امامت؛ تداوم نبوت
۳۵	آینه غدیر
۳۶	یک اتفاق تلخ
۳۶	اشاره
۳۷	آینه غدیر
۳۸	امان از غفلت

- ۳۸ اشاره
- ۳۸ شهر بی خبران!
- ۳۸ سخنی از رهبر
- ۳۹ آینه غدیر
- ۴۰ کمترگناه کن!
- ۴۰ اشاره
- ۴۰ ناجی
- ۴۰ افتخاری برای همیشه
- ۴۲ آینه غدیر
- ۴۳ خدا آن روز را نیاورد
- ۴۳ اشاره
- ۴۳ موج های شبیه
- ۴۴ آینه غدیر
- ۴۴ معنویت های کور شده
- ۴۴ اشاره
- ۴۵ توقع نابجا
- ۴۶ آینه غدیر
- ۴۶ هنرایمان به نادیده ها
- ۴۶ اشاره
- ۴۶ خانه ای در بهشت
- ۴۸ آینه غدیر
- ۴۹ بفرمایید بهشت!
- ۴۹ رستگاران
- ۵۰ سرچشمه رستگاری
- ۵۱ علی (علیه السلام)؛ امام رستگاران
- ۵۲ آینه غدیر

- ۵۲ گلستان خوبی ها
- ۵۲ اشاره
- ۵۲ عطر خداخواهی
- ۵۳ آینه غدیر
- ۵۴ تحفه ای مبارک!
- ۵۴ اشاره
- ۵۴ هنگامه خطر
- ۵۵ تحفه ای مبارک
- ۵۶ آینه غدیر
- ۵۶ خیلی مراقب باشید!
- ۵۶ اشاره
- ۵۶ دلم تاریک شده ، پندی ده!
- ۵۷ موانع دیدن
- ۵۸ آینه غدیر
- ۵۹ روز ملاقات
- ۵۹ اشاره
- ۵۹ تائیه های تأمل
- ۶۰ آینه غدیر
- ۶۰ هنوز فرصت باقی است!
- ۶۰ اشاره
- ۶۱ روزنه امید
- ۶۱ آینه غدیر
- ۶۲ عقب نشینی ممنوع
- ۶۲ اشاره
- ۶۲ درجه محبت و بندگی
- ۶۳ آینه غدیر

یکی مثل ما ۶۴

اشاره ۶۴

آینه عبرت ۶۴

آینه غدیر ۶۶

آزمایش سخت! ۶۷

اشاره ۶۷

امتحان های الهی ۶۸

آینه غدیر ۶۸

پی نوشت ها ۷۰

مسابقه [□] امیر غدیر ۷۹

درباره مرکز ۸۵

ناشر، تهیه و تنظیم: مجتمع فرهنگی آموزشی معاونت فرهنگی و اجتماعی سازمان اوقاف و امور خیریه

مؤلف: رضا اخوی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: سازمان چاپ و انتشارات اوقاف

نوبت چاپ: اول / تابستان ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه

قیمت: ۵۰۰۰ تومان

غیرقابل فروش / اهدایی

آدرس مجتمع: قم ، بلوار ۱۵ خرداد، جنب امامزاده شاه سید علی مجتمع فرهنگی آموزشی معاونت فرهنگی اجتماعی سازمان اوقاف و امور خیریه

امور خیریه، آدرس: تهران، خیابان نوفل لوشاتو، سازمان اوقاف و معاونت فرهنگی و اجتماعی.

: ۲۵۱-۳۸۱۸۷۱۵۷

سایت سازمان : www.oghaf.ir

سایت معاونت : www.mfso.ir

سایت مجتمع : www.mfpo.ir

ص: ۱

اشاره

اینکه از شیعه فقط نام بدانیم بد است

ما نمک گیر چنین لقمه بمانیم بد است

کفن سرخ با پوشیدن شیعه یعنی

شیعه یعنی می عشقی ز خدا نوشیدن

ص: ۲

پیش گفتار..... ۴

مقدمه ۶

فصل اول: لحظه هایی با غدیر..... ۷

فصل دوم: ورق های فضیلت ۱۰

فصل سوم: آموزه هایی از خطبه[□] غدیر..... ۲۳

پی نوشت ها ۶۱

مسابقه[□] امیر غدیر..... ۶۸

ص: ۳

پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) با در نظر گرفتن آینده دین الهی، که تا آخرین روز دنیا ادامه دارد و با توجه به دامنه وسیع مسلمین در مقیاس جهانی، جانشینان خود (دوازده امام معصوم) را تا روز قیامت در یک خطابه رسمی به جهانیان معرفی کردند.

اگرچه اکثریت اجتماع آن روز مسلمین، کلام پیامبر دلسوز خود را کنار گذاشتند و خلافت بلافضل امیرالمؤمنین (علیه السلام) را قبول نکردند، بسیاری از افراد نسل‌های بعد مسلمانان، وصی واقعی پیامبرشان را شناختند. این سیر صعودی معرفت امت، تحقق تدریجی اهداف و آرمان‌های «غدیر» است.

اگر گروه‌هایی از مسلمین در طول زمان هم‌چنان در مقابل جانشینان حقیقی پیامبرشان سر تعظیم فرود نیاورده و نمی‌آورند، جمعی عظیم از مخلصان و برجستگان امت اسلامی در طول تاریخ فقط علی بن ابی طالب (علیه السلام) و یازده فرزند او را جانشینان پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) می‌دانند، این همان نور و «غدیر» و هویت و حیاتی آن است که پس از پانزده قرن، جمعیت رو به گسترش محبان اهل بیت را در طول تاریخ و در پهنه جهان پدید آورده و نور ولایت را همچنان در ادوار تاریخ و اقصی نقاط جهان درخشانده و تابناک حفظ می‌کند.

«جشن ولایت علوی، اکمال دین نبوی» یکی از ویژه برنامه های با ارزش سازمان اوقاف و امور خیریه می باشد که در هفت سال گذشته، در آستان مقدس امامزادگان و بقاع متبرکه سراسر کشور برگزار و اینک به مطالبه جدی زائران و مجاوران آن اماکن مقدسه تبدیل شده است.

محور این طرح ارزشمند، تبلیغ و ترویج فرهنگ نجات بخش غدیر؛ یعنی رکن بی بدیل «امامت و ولایت» می باشد که یگانه راه وصول به رضوان الهی، کامل کننده دین و تمام کننده نعمت است.

در همین راستا، همه ساله معاونت فرهنگی و اجتماعی سازمان اوقاف و امور خیریه با تالیف، چاپ و توزیع کتاب پیرامون زوایای مختلف این واقعه، به تبیین معارف غدیر از جمله خطبه پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می پردازد و پس از انتشار کتب «خطبه غدیر»، «خلعت غدیر»، «بر کرانه غدیر»، «آخرین پیام از آخرین پیامبر»، «ایوان نجف»، «عهد ماندگار، «حوالی ظهر» و «در امتداد غدیر» در سال های گذشته، در سال جاری اقدام به تهیه و توزیع گسترده کتاب «امیر غدیر» نموده است.

امید است این قدم ناچیز از خادمان آستان مقدس ولایت و امامت، مورد رضایت حضرت احدیت جلّ جلاله قرار گیرد.

معاونت فرهنگی و اجتماعی سازمان اوقاف و امور خیریه

شیعه، آیین عقلانیت، تفکر، عبرت آموزی، عشق و معرفت است؛ معرفتی که او را به سعادت رهنمون شده، از لغزشها و گناهانی که باعث سقوط و هلاکت می گردد، مصونیت می بخشد.

در آیه های ۶ و ۷ سوره حمد می خوانیم: «اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ * صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ»؛ خدایا! به راه راست ما را راهبر باش، راه آنهایی که برخوردارشان کردی، همانان که نه در خور خشم اند و نه گمگشتگان.»

رسول خدا (صلی الله علیه و آله وسلم) در تفسیر «اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ» فرمودند: «یعنی (در نماز، به خدا عرض می کنیم) خدایا ما را به آن دینی که جبرئیل (علیه السلام) بر محمد (صلی الله علیه و آله وسلم) نازل کرده، راهنمایی کن.» (۱)

پرسش آن است که دین خدا چیست و خاتم رسولان به کدام دین و مذهب سفارش می فرمود؟ آن حضرت پاسخ این پرسش را در تفسیر «صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ»، چنین ترسیم فرمودند: «شَيْعَهُ عَلَى الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ بَوْلَانِهِ عَلَى بْنِ أَبِي طَالِبٍ (علیه السلام) لَمْ تَغْضَبْ عَلَيْهِمْ وَلَمْ يَضِلُّوا شَيْعَهُ عَلَى (علیه السلام) کسانی هستند که به برکت ولایت علی بن ابی طالب (علیه السلام) بر آنان نعمت داده ای، برایشان غضب نکرده ای و گمراه نشده اند.» (۲)

به راستی چه نعمتی بهتر و زیباتر از نعمت ولایت مولای خوبان که زندگی را سرشار مهر و آرامش نموده، مسیر خوب زیستن را می آموزد. به امید آنکه از این نعمت الهی، برترین بهره ها را ببریم و در دنیا و آخرت سرفراز گردیم.

إِنْ شَاءَ اللَّهُ

ص: ۶

۱- دینُ الله الَّذِي نَزَلَ بِهِ جِبْرَائِيلُ عَلَى مُحَمَّدٍ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ).

۲- تفسیر فرات کوفی، ص ۵۱، ح ۱۰، بحار الأنوار، ج ۳۶، ص ۱۲۸، ح ۷۱.

فصل اول: لحظه هایی با غدیر

اشاره

ص: ۷

لحظه اول

غدیر، نام اقیانوس بیکرانی است که افق در افق، با آسمان نسبت دارد و موج در موج، هم آغوش عرش است.

غدیر، حاصل یکصد و بیست و چهار هزار چشمه زلال رسالت است که عرفان و معرفت را فراراه انسان قرار داده است.

پس اگر هنوز دوق تماشایت هست بیا به کرانه غدیر بایست تا پنجره هایی از عرش در برابرت گشوده شود و تو را به تماشای لوح و قلم ببرد.

لحظه دوم

ظهر بود؛ گرم و تن سوز؛ خاکها، از شلاق شعله های خورشید، زخمی ظهر بود که صدای صاعقه زمان، حادثه ای را رقم می زد. صدای پروانه ای می شد که روی هزاران شانه خسته و خاک گرفته می نشست.

دوردست، صدایی، سکوت صدا را می آشوبد. به گمانم صدای زنگ کاروان است که در همه و وحشت افزای تنهایی بر که می پیچد ای کاش آبی داشتم تا عطش و خستگی راه را با خنکای وجودم فرو می نشاند! غدیر، خسته و تنها، سر در گریبان فرو برده و رؤیاهایش را آه میکشد.

کاروان نزدیک و نزدیکتر می شود، ناگاه، صدایی، در سکوت کاروان پیچید، صدایی، حجاز را به لرزه افکند...

لحظه سوم

رفتگان برگردند و نیامدگان شتاب کنند! که پیامی مهم دارم. در این نقطه تاریخ و در آبگیر آرزوی رسول الله (صلی الله علیه و آله وسلم)، آینده اسلام رقم می خورد.

این آبگیر خشک، مادر دریاهاست و استسقای عشق را چاره ای جز غدیر نیست.

اینجا بایستید و آه بکشید و بخندید و پای بکوبید و گریه کنید؛ زندگی، فاصله گریه و خنده است و اینجا خنده ها و گریه های تاریخ رقم می خورد.

بشتابید! زود دیر می شود، اگر نفروشید دل را و نخرید ولای علی را، دچار سقیفه می شوید. بشتابید! دروازه بهشت اینجا باز می شود، بشتابید تا غدیر تمام نشده .

لحظه چهارم

سکوت، به زمزمه نشست، زمزمه ها بلند و بلندتر و موجی از همه در کاروان افتاد. ناگهان، دست های خورشید، در دست های وحی گره خورد.

دست های وحی، بالا می رفت و دست های خورشید را بالاتر می برد؛ دستان ولی خدا در دست رسول الله (صلی الله علیه و آله وسلم)، بالا رفت.

صدا در گوش ها به اجرا درآمد..

«مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلِيٌّ مَوْلَاهُ؛ هر کس من مولا و سرورش هستم، پس از من علی ابن ابی طالب مولا و سرور اوست».

... و این چنین خدا، ولایت علی (علیه السلام) را به انسان هدیه کرد و حصار محکم خود را به بشر ارزانی داشت، چشمه حیات جاری شد، تا بنی آدم عطش بی حد و حصر خود را فرو بنشانند به

... و حُبّ علی، سرآغاز همه خوبی ها گشت، راه راست نمایان و دین خدا تکمیل شد.

لحظه پنجم

صدا در عرش، به طنین مبارک باد مبدل شد و برخاک نازل گردید، در کنار برکه غدیر مردم موج برمی داشتند تا دست علی را بفشارند به نشانه بیعت؛ و چشمه چشمه، چشم ها به اشک می نشستند از اشتیاق عطر دل انگیز وحدت، در هوا پراکنده شده و دست ها یکی یکی دست علی را می فشردند؛ دستی را که پیامبر بارها و بارها فشرده است.

صورت علی غرق بوسه می شود؛ صورتی را که رسول الله (صلی الله علیه و آله وسلم) بسیار در آن با تبسم به نظاره نشسته است؛ سیمایی که نظاره گردنش عبادت است.

از هر سو صدای هلله می آید؛ اما..

... اما حزنی غریب، گلوی لحظات را می فشرد.

غدیر، شاد و غمگین است؛

شادباش های آمیخته با کینه فرود آمدند،

سیل تبریک های پیایی که بوی نفرت می داد

عقده ها سر باز کرده و زخم هایی که متولد شد...[\(۱\)](#)

ص: ۱۰

۱- گلچینی از متون ادبی مختلف پیرامون غدیر، بانندکی دخل و تصرف.

در یکی از سفرها معاویه وارد مدینه شد؛ ولی کسی به استقبال او نرفت. وقتی «فیس بن سعد بن عباده» را دید، با او از عدم استقبال مردم مدینه شکایت کرد، قیس پاسخ دندان شکنی داد و کارهای زشت او را بیان نمود و عامل عدم استقبال راه کارهای خود معاویه معرفی کرده

معاویه دنبال «ابن عباس» پسرعموی امام علی (علیه السلام) فرستاد و در کمال عصبانیت به او گفت: شنیده ام تو دست از ذکر فضایل علی برنمی داری؟ بترس از اینکه گرفتار عقوبت سخت من شوی، به گونه ای که از آن رهایی نداشته باشی.

ابن عباس گفت: تمام اهل مدینه می دانند من غیر از تفسیر قرآن که برای آنان می گویم، کاری ندارم؛ ولی چون از پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله وسلم) شنیدم که فرمود: «مَنْ فَسَّرَ الْقُرْآنَ بِرَأْيِهِ فَلْيَتَّبِعْهُ مَقْعَدُهُ مِنَ النَّارِ؛ کسی که قرآن را [برخلاف حقیقت خودش را طبق رأی خود تفسیر کند، جایگاه او در آتش جهنم خواهد بود] لذا هرگز قرآن را برخلاف واقع تفسیر نمی کنم؛ و توای معاویه می گویی که من تفسیر قرآن بگویم، آیا درست تفسیر کنم و با برخلاف واقع و حقیقت بگویم؟

معاویه گفت: تفسیر بگو و خلاف حقیقت و دروغ معنی نکن؛ ولی حق نداری دم از فضیلت علی (علیه السلام) بزنی، ابن عباس گفت: چگونه ممکن است انسان قرآن را تفسیر کند؛ اما از علی (علیه السلام) تعریف و تمجید نکند، (چون آیات متعددی از قرآن درباره اوست و او قرآن ناطق است).

معاویه گفت: این سخن معنا ندارد. قرآن این همه آیه دارد، شما دو آیه را که مربوط به علی بن ابی طالب است بخوان! بقیه آیات را بخوان و تفسیر کن!

ابن عباس گفت: اگر برای مردم خواندم: «الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي

وَرَضِيْتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا»؛ مگر این آیه درباره علی بن ابی طالب (علیه السلام) نیست که در روز غدیر نازل شد؟ گفت: چرا، درباره علی است؛ ولی تو این آیه را نخوان و تفسیر نکن.؟! (۱)

گفت: اگر برای مردم خواندم: «الْيَوْمَ يَنْسُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلَمَّا تَخَشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِ» (۲) مگر این آیه در شأن علی بن ابی طالب [علیه السلام] نیست؟ [که باز هم در غدیر خم نازل شد] و اگر من آیه را این گونه تفسیر کنم درست تفسیر نموده ام و گرنه خلاف واقع تفسیر نکرده ام؟

معاویه گفت: بله، این آیه هم درباره علی بن ابی طالب (علیه السلام) است؛ ولی شما این آیه را نخوان و تفسیر نکن. آیه دیگری بخوان!

ابن عباس گفت: اگر برای مردم خواندم: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ» (۳) آیا این آیه درباره علی (علیه السلام) (و شیعیان) او نیست؟ و اگر من اینگونه تفسیر کنم، صحیح است؛ و گرنه خلاف واقع است. معاویه گفت: چرا، این آیه نیز درباره علی (علیه السلام) است؛ ولی تو این آیه را هم نخوان. آیه دیگری بخوان و تفسیر کن!

گفت: اگر این آیه را خواندم: «إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ» (۴) مگر این آیه در شأن علی (علیه السلام) نازل نشده است؟ و اگر من اینگونه تفسیر کنم، درست تفسیر نموده ام، و گرنه دروغ گفته ام.

معاویه گفت: بله، این آیه نیز در شأن علی (علیه السلام) نازل شده است؛ ولی شما این آیه را نخوان و تفسیر نکن، آیه دیگری بخوان و تفسیر کن!

گفت: اگر این آیه را خواندم: «إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكْرًا» (۵) آیا این آیه درباره علی (علیه السلام) و خانواده او نیست؟ اگر من این گونه تفسیر کنم، مطابق با واقع است، و گرنه دروغ گفته ام و من جرأت بر دروغ ندارم. گفت: آری، این آیه نیز درباره علی (علیه السلام) و خانواده او است؛ ولی شما این آیه را نیز نخوان.

ص: ۱۳

۱- سوره مائده، آیه ۵ «امروز دین شما را کامل کردم و نعمت را بر شما تمام نمودم و اسلام را به عنوان دین شما پسندیدم.»

۲- سوره مائده، «امروز کفار از [شکست] دین شما ناامید شدند، از آنها نترسید، از من بترسید (از اینکه مخالفت کنید.»

۳- سوره بینه، آیه ۷: «به راستی کسانی که ایمان آوردند و عمل صالح انجام دادند، آنها بهترین مردمند.»

۴- سوره رعد، آیه ۷: «تو ترساننده (و بشارت دهنده) هستی؛ ولی برای هر گروهی هدایت کننده (وامامی) هست.»

۵- سوره انسان، آیه ۹: «ما فقط برای رضای خدا به شما طعام میدهیم و از شما انتظار هیچ پاداش و تشکری رانداریم.»

ابن عباس گفت: اگر من این آیه را تلاوت کردم: «إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةَ»، (۱) مگر این آیه درباره علی (علیه السلام) نیست؟ و باید این گونه تفسیر کنیم، و گرنه خلاف واقع می شود. معاویه گفت: بله، این آیه نیز در شأن علی (علیه السلام) نازل شد؛ ولی شما این آیه را نیز قرائت نکن.

ابن عباس گفت: اگر من این آیه را تلاوت کردم: «سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ لِلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ»، (۲) مگر در رابطه با جریان غدیر نیست که «حارث بن نعمان فهری» به پیامبر (صلی الله علیه و آله وسلم) عرض کرد: تا دیروز خودت امیر بودی و از فردا می خواهی پسرعمویت بر ما امیر باشد، این سخن، اگر از خودت است، که نمی پذیریم و اگر از طرف خداوند است، من تحمل ندارم که بینم علی، امیر باشد، لذا از خداوند خواست که عذابی بر او نازل کند و او را نابود نماید. در این هنگام سنگی از آسمان فرود آمد، و باعث مرگ او شد. آیا این آیه درباره فضایل علی (علیه السلام) نیست؟ آیا نباید به همین صورت تفسیر شود؟ معاویه گفت: آری، این نیز درباره علی بن ابی طالب (علیه السلام) نازل شده است؛ ولی شما این آیه را نخوان!

گفت: اگر این آیه را خواندم: «فَمَنْ حَاجَّكَ ... فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعِلْ لَكُمْ عَلَى الْكَافِرِينَ»، (۳) مگر جان پیغمبر در این آیه، علی بن ابی طالب (علیه السلام) نیست؟ و اگر من این گونه تفسیر کنم، درست است، و گرنه خلاف واقع است. گفت: بله، علی بن ابی طالب (علیه السلام) است؛ ولی شما این آیه را نیز قرائت نکن، آیه دیگری بخوان!

گفت: اگر خواندم: «قُلْ كَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ»، بگو: کافی است که خداوند و کسی که علم کتاب (و آگاهی بر تمام قرآن) نزد اوست، میان من و شما

ص: ۱۴

- ۱- سوره توبه آیه ۱۱۱: «خداوند از مؤمنین جان و مالشان را در مقابل بهشت می خرد».
- ۲- سوره معارج، آیه ۱: «درخواست کننده (از ما) تقاضای عذاب کرد که انجام می گیرد (این عذاب) برای کافران است و هیچ کس نمی تواند آن را دفع کند».
- ۳- سوره آل عمران، آیه ۶۱: «هرگاه بعد از علم و دانشی که به تو رسیده (باز) کسانی درباره مسیح باتو به ستیز برخیزد، بگو: بیایید ما فرزندان را و شما نیز فرزندان خود را دعوت کنیم، ما زنان خویش را دعوت نماییم، شما نیز زنان خویش را؛ ما از نفوس خود (و کسی که همچون جان ما است) دعوت کنیم، نیز از نفوس خود، آنگاه مباحله کنیم...».

گواه باشند»، (۱) مگر این آیه نیز درباره علی بن ابی طالب (علیه السلام) نیست؟ و اگر من به این صورت تفسیر نمودم مطابق واقع تفسیر نموده ام، و گرنه دروغ گفته ام. گفت: این چنین است؛ ولی شما این آیه را هم قرائت نکن و آیه دیگری را قرائت و برای مردم تفسیر کن!

ابن عباس گفت: اگر خواندم: «وَقَفَّوهُمْ إِنَّهُمْ مَسِيئُونَ»؛ آنها را (در کنار دوزخ) نگهدارید که باید مورد بازپرسی قرار گیرند». (۲) آیا این نیز درباره علی بن ابی طالب (علیه السلام) نیست؟ و باید به همین صورت تفسیر شود، نه خلاف واقع؟

معاویه گفت: چرا، این هم درباره علی (علیه السلام) است؛ ولی شما این آیه را قرائت نکن. ابن عباس گفت: اگر خواندم: «مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا»؛ در میان مؤمنین کسانی هستند که بر سر عهده‌ی که با خدا بستند، صادقانه ایستادند؛ بعضی پیمان خود را به آخر بردند (و شهید شدند) و بعضی دیگر در انتظارند و هیچ گونه تغییری در پیمان خود ندادند». (۳) مگر این آیه نیز در مورد علی بن ابی طالب (علیه السلام) نیست؟ معاویه گفت: قبول دارم. این آیه نیز در شأن علی بن ابی طالب (علیه السلام) است؛ ولی شما این آیه را نیز نخوان، آیه دیگری بخوان و برای مردم تفسیر کن! گفت: اگر خواندم: «عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ * عَنِ النَّبِيَّ الْعَظِيمِ»؛ آنها از چه چیز از یکدیگر سؤال می‌کنند؟ از خبر بزرگ و پر اهمیت». (۴) مگر این آیه نیز در شأن علی بن ابی طالب (علیه السلام) نیست؟ و باید به همین صورت تفسیر شود، و گرنه مرتکب خلاف شده ام؟

گفت: چرا، این نیز درباره علی بن ابی طالب (علیه السلام) است؛ ولی شما این آیه را نیز نخوان!

ابن عباس همین طور آیات را تکرار می‌کرد و معاویه می‌گفت: این آیه را نخوان! سرانجام ابن عباس گفت: شما معین کن من چه آیه ای را بخوانم؟

ص: ۱۵

۱- سوره رعد، آیه ۴۳.

۲- سوره صافات، آیه ۲۴.

۳- سوره احزاب، آیه ۲۳.

۴- سوره نباء، آیه ۱ و ۲.

معاویه گفت: این سوره را بخوان: «إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا * وَأُخْرِجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا». (۱) ابن عباس گفت: این آیه نیز مرتبط با علی (علیه السلام) است. معاویه گفت: چگونه؟

گفت: مگر یادت نیست که بعد از رحلت پیغمبر اکرم (صلی الله علیه و آله وسلم) در مدینه زلزله ای آمد که خلیفه اول و دوم و دیگران هر کاری کردند، زلزله آرام نشد. مردم به در خانه علی بن ابی طالب (علیه السلام) رفتند و به امر حضرت، زمین آرام گرفت؟! (۲)

وقتی سخن به اینجا رسید، معاویه به ناچار شد به ابن عباس اجازه رفتن داد تا بیش از این، آیات را در فضیلت حضرت علی (علیه السلام) نخواند. (۳) به راستی چگونه می توان قرآن تلاوت نمود و ذکر و نام علی (علیه السلام) را در آن نیافت؛ زیرا به گفته پژوهشگران و مفسران قرآنی، بیش از سیصد آیه در شأن علی (علیه السلام) نازل شده است (۴) که با توجه به مجال اندک این نوشتار، به بیان همین آیات بسنده می نمایم و ان شاء الله در لابلائی مباحث صفحات آینده، برخی دیگر از آیات مرتبط با حضرت را مورد اشاره قرار خواهیم داد.

بخش بلندهر که گرفتار حید راست...

اشاره

در هیاهوی دنیا و گرد و خاکی که اهل آن به پا می کنند، ناخواسته، بر جان آدمی گرد و غبار می نشیند و دیده او را تیره می کند. در این میان، نسیمی بهاری و دل انگیز لازم است تا غبارها را بزدايد و موانع دید دل را از میان بردارد. یکی از این نسیم های خوش، ترنم زبان به نام مولا و گوش فرا دادن به فضایل ایشان است که در این فرصت، برگی از کتاب فضائل و قطراتی از دریای کمالات بی بدیل اسدالله الغالب، علی بن ابی طالب، امام عارفان امیرمؤمنان علی (علیه السلام) را مرور می نمایم و جان را طروات و پاکی دوباره ای می بخشیم. (۵)

ص: ۱۶

۱- سوره زلزال، آیات ۱ و ۲.

۲- امیرالمومنین از منزل بیرون آمد و لب های او حرکت داد و دست مبارکش را بر زمین قرار داد و فرمود «مَیَا لَمَكَ؟ أَسْیُكُنِي فَسَيَكْتُ بِأَذْنِ اللَّهِ؟ تَوْرَا چَه شده است؟ ساکت باش. پس به اذن الهی ساکت شد.» تفسیر الصافی، ملا محسن فیض کاشانی، ج ۵، ص ۳۵۸.

۳- نک: امام علی (علیه السلام) در آینه قرآن، سید جواد حسینی، ماهنامه مبلغان، ش ۱۸۰؛ الغدیر، علامه امینی، ج ۲، ص ۵۵۵۲، ۳، ص ۱۱۱۱۰۶.

۴- ینابیع الموده، قندوزی، ج ۱، ص ۱۴۸.

۵- تمامی روایات از پیامبر اعظم (صلی الله علیه و آله وسلم) نقل شده است.

جلوه ارادت!

«عُنْوَانٌ صَاحِبُهُ الْمُؤْمِنِ حُبُّ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ؛ سِرْلُوْحُهُ وَ تَيْتْرُ نَامِهِ اَعْمَالُ مُؤْمِنٍ دَر قِيَامَتِهِ، مَحَبَّتُ عَلِيِّ بْنِ اَبِيطَالِبٍ (عَلَيْهِ السَّلَام) اسْت.» (۱).

مباهات خدا به علی (علیه السلام)

«إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يُبَاهِي بِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ كُلَّ يَوْمٍ الْمَلَائِكَةُ الْمُقْرَبِينَ؛ خَدَاوْنِدُ بَا عَزْتِ وَ جَلَالِهِ، هَر رُوْزُ بَرِ فَرَشْتِكَا نِ مَقْرَبَشْ بَه عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ اِفْتِخَارُ مِي كَنْد.» (۲).

فقط خدا و من

«يَا عَلِيُّ مَا عَرَفَ اللَّهُ حَقَّ مَعْرِفَتِهِ غَيْرِي وَ غَيْرُكَ وَ مَا عَرَفَكَ حَقَّ مَعْرِفَتِكَ غَيْرَ اللَّهِ وَ غَيْرِي؛ اَي عَلِيُّ! خَدَاوْنِدُ مَتَعَالٍ رَا نَشْنَاخْتُ بَه حَقِيْقَتِ شَنَاخْتِشْ جِزْ مِنْ وَ تُو، وَ تُو رَا نَشْنَاخْتُ اَنْ كُوْنَه كِه حَقَّ شَنَاخْتِ تُو سْت، جِزْ خَدَا وَ مِنْ.» (۳).

علی (علیه السلام)، عصاره پیامبران

«مَنْ اَرَادَ اَنْ يَنْظُرَ اِلَى اَدَمَ فِي عِلْمِهِ وَ اِلَى نُوحٍ فِي تَقْوَاهُ وَ فَهْمِهِ وَ اِلَى اِبْرَاهِيْمَ فِي حِلْمِهِ وَ اِلَى يَحْيٰى بْنِ زَكَرِيَّا فِي زُهْدِهِ وَ اِلَى مُوسٰى فِي هَيْبَتِهِ وَ اِلَى عِيْسٰى فِي عِبَادَتِهِ فَلْيَنْظُرْ اِلَى عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ؛ هَر كَسِّ مِي خَوَاهِدُ اَعْلَمُ حَضْرَتِ اَدَمَ وَ تَقْوَا وَ فَهْمِ حَضْرَتِ نُوحٍ وَ حِلْمِ حَضْرَتِ اِبْرَاهِيْمَ وَ زُهْدِ حَضْرَتِ يَحْيٰى وَ هَيْبَتِ حَضْرَتِ مُوسٰى وَ عِبَادَتِ حَضْرَتِ عِيْسٰى رَا بِيْنِدُ، بَه عَلِيِّ بْنِ اَبِي طَالِبٍ بَنْگَرْدُ؛ هَر كِه مِي خَوَاهِدُ بَه اَدَمَ وَ اَعْلَمُ اُو وَ نُوحٍ وَ تَقْوَاى اُو وَ اِبْرَاهِيْمَ وَ دُوْر اَنْدِيْشِي وَ بَرْدْبَارِي اُو وَ مُوسٰى وَ هَيْبَتِ اُو وَ عِيْسٰى وَ عِبَادَتِ اُو بَنْگَرْدُ، بَه عَلِيِّ بْنِ اَبِي طَالِبٍ بَنْگَرْدُ.» (۴).

ص: ۱۷

۱- بحار الأنوار، ج ۲۷، ص ۱۴۲.

۲- بحار الأنوار، ج ۲۶، ص ۳۴۷.

۳- مناقب ابن آشوب، ج ۳، ص ۲۶۸.

۴- ارشاد القلوب، دیلمی، ص ۲۱۷.

«إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ لِأَخِي فَضَائِلَ لَا تُحْصَى كَثْرَةً؛ خدایوند برای برادرم علی فضایلی قرار داده که از فراوانی به شماره نمی آیند» (۱).

فضائل بی انتها

«لَوْ أَنَّ الرِّيَاضَ أَقْلَامَ وَ الْبَحْرَ مَدَادًا وَ الْجِنَّ حُسَابًا وَ الْبِئْسَ كُتَّابٌ مِمَّا أَحْصَوْا فَضَائِلَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ؛ اگر همه درختان باغها قلم شوند و تمام دریاها مرکب و جوهر، و جن ها حسابگر و انسان ها نویسنده گردند، نمی توانند فضایل علی (علیه السلام) را شماره کنند» (۲). کتاب فضل تو را آب بحر کافی نیست

که ترکم سر انگشت و صفحه بشمارم

برتر از آسمان و زمین!

«لَوْ أَنَّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَضِعَتْ فِي كَفِّهِ وَ وُضِعَ إِيْمَانُ عَلِيٍّ فِي كَفِّهِ لَرَجَحَ إِيْمَانُ عَلِيٍّ (علیه السلام)؛ اگر تمام هفت آسمان و زمین در یک کفه ترازو قرار بگیرد و ایمان علی (علیه السلام) در کفه دیگر، ایمان او سنگینی می نماید» (۳).

شهرت آسمانی

جبرئیل امین خطاب به پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله وسلم) : «يا محمد! وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ نَبِيًّا أَنَّ أَهْلَ السَّمَاوَاتِ لَأَشَدُّ مَعْرِفَةً لَهُ مِنْ أَهْلِ الْأَرْضِ؛ سوگند به آن خدایی که تو را به حق مبعوث ساخته است، اهل آسمانها علی را بهتر از ساکنین زمین می شناسند» (۴).

ص: ۱۸

۱- مائه منقبه من مناقب أمير المؤمنين و الأئمة ، ابن شاذان قمی ، ص ۱۷۶؛ إرشاد القلوب ، دیلمی ، ج ۲ ، ص ۲۰۹؛ بحار الأنوار ، ج ۲۶ ، ص ۲۲۹.

۲- بحار الأنوار، ج ۲۸ ، ص ۱۹۷.

۳- مستدرک الوسائل ، ج ۱۵ ، ص ۳۳۸؛ تاریخ مدینه دمشق ، ۴۲ ، ص ۳۴۱.

۴- بحار الأنوار ، ج ۳۹ ، ص ۹۸ ، ح ۱۰.

یا علی! مَثَلُكَ فِي النَّاسِ كَمَثَلِ سُورَةِ «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ». فَمَنْ قَرَأَهَا مَرَّةً فَكَأَنَّمَا قَرَأَ ثُلُثَ الْقُرْآنِ ... وَكَذَلِكَ أَنْتَ يَا عَلِيُّ! فَمَنْ أَحْبَبَكَ يَاقَلْبَهُ، فَقَدْ أَدْرَكَ ثُلُثَ الْإِيمَانِ، وَمَنْ أَحْبَبَكَ بِقَلْبِهِ وَلِسَانِهِ...؛ عَلِيُّ جَانٍ! مَثَلُ تُوِّدِ فِي مِثَالِ هَذِهِ مِثَالِ سُورَةِ «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» است. هر کس یک بار این سوره را بخواند، مثل آن است که یک سوم قرآن را خوانده است، هر کس دو بار این سوره را تلاوت کند، مثل آن است که دو سوم قرآن را خوانده است، هر کس سه بار این سوره را بخواند، مثل کسی است که تمام قرآن را خوانده است و تو هم یا علی! این طور هستی، اگر کسی تو را فقط با قلبش بخواند، تنها در قلبش تو را دوست داشته باشد، این شخص یک سوم ایمان را به دست آورده است. اگر کسی هم با قلبش و هم با زبانش تو را خوانده و به تو محبت ورزد، دو سوم ایمان را به دست آورده است و اگر کسی قلبش تو را بخواند و با زبان از تو دفاع کند و با اعضا و جوارح از تو پیروی کند، تمام ایمان را داراست» (۱).

به امتداد قیامت!

«خَلَقَ اللَّهُ مِنْ نُورٍ وَجْهَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ يَسْتَغْفِرُونَ لِلَّهِ لَهُ وَ لِمُحِبِّهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ؛ خَدَّوْنَ مِنْ نُورِ چهره علی (علیه السلام) هفتاد هزار فرشته آفرید که تا روز قیامت برای علی و دوستانش از خداوند طلب آمرزش می کنند» (۲).

هدیه خدا به محبان علی (علیه السلام)

«فَمَنْ ذَكَرَ فَضِيلَةَ مَنْ فَضَائِلُهُ مُقْرَأًا بِهَا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ؛ وَمَنْ كَتَبَ فَضِيلَةَ مَنْ فَضَائِلُهُ لَمْ تَزَلِ الْمَلَائِكَةُ تَسْتَغْفِرُ لَهُ مَا بَقِيَ لِدَلِيلِكَ الْمَكْتُوبِ رَسْمًا؛ وَمَنْ اسْتَمَعَ إِلَى

ص: ۱۹

- ۱- بحار الأنوار، ج ۲۷، ص ۹۴، تفسیر نور الثقلین، ج ۵، ص ۷۰۲، میزان الحکمه، ج ۱، ص ۱۴۱.
- ۲- مائه منقبه من مناقب أمير المؤمنين والأئمة، ابن شاذان قمی، ص ۴۲؛ بحار الأنوار، ج ۲۲، ص ۳۲۰.

فَضِيلِهِ مِنْ فَضَائِلِهِ غَفَرَ اللَّهُ ذُنُوبَهُ الَّتِي اِكْتَسَبَهَا بِالاسْتِمَاعِ؛ وَ مَنْ نَظَرَ إِلَى كِتَابٍ مِنْ فَضَائِلِهِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ ذُنُوبَهُ الَّتِي اِكْتَسَبَهَا بِالنَّظَرِ؛ خداوند برای برادرم فضایلی قرار داده است که از شمارش بیرون است؛ هر کس یکی از فضایل او را بیان کند و بدان معترف باشد، خداوند گناهان گذشته و آینده اش را خواهد بخشید؛ هر کس فضیلتی از فضایل او را بنویسد، تا وقتی که از آن نوشته اثری باقی است، فرشته ها برایش طلب آمرزش می کنند؛ هر کس به فضایل علی از گوش سپارد، خداوند گناهانی را که به وسیله گوش مرتکب شده است عفو می کند؛ هر کس به نوشته ای که در فضیلت علی (علیه السلام) است، نگاه کند گناهانی که به وسیله چشم انجام داده است، مورد آمرزش قرار خواهد گرفت» (۱).

تاج نورانی

«يَا عَلِيُّ! إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ يُوتَى بِعِكَ عَلَى نَجِيبٍ مِنْ نُورٍ، وَعَلَى رَأْسِكَ تَاجٌ يُضِيءُ... فَيُنَادِي الْمُنَادِي: مَنْ أَحَبَّكَ أَدْخَلَهُ الْجَنَّةَ وَمَنْ عَادَاكَ أَدْخَلَهُ النَّارَ؛ فَأَنْتَ الْقَسِيمُ بَيْنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ بِأَمْرِ الْمَلِكِ الْجَبَّارِ؛ اِي عَلِيُّ! آن زمان که روز قیامت فرا رسد، تو را براستری از نور (به صحرای محشر) می آورند؛ در حالی که تاجی درخشانده از نور برسرت گذاشته اند، تاجی که شدت نور آن، چشمان اهل محشر را می آزارد. آن گاه ندایی از جانب پروردگار می رسد که: جانشین محمد رسول الله (صلی الله علیه و آله وسلم) کجاست؟ پس تو ای علی! می گویی: من هستم! پس آن منادی می گوید: هر آن کس که تو را دوست دارد به بهشت وارد کن و هر آن کن و هر آن که تو را دشمن می دارد به دوزخ انداز؛ که به فرمان آن پادشاه جبران کننده، تو قسمت کننده بهشت و دوزخ (در میان مردمان و اهل محشر) هستی» (۲).

ص: ۲۰

۱- مائه منقبه، ص ۱۷۶، بحار الأنوار، ج ۲۶، ص ۲۲۹.

۲- الأمالی، شیخ صدوق، ص ۳۶۱؛ ينابيع الموده، ج ۱، ص ۲۴۹.

«مَنْ سِرَّهُ أَنْ يَحْيِيَ حَيَاتِي وَ يَمُوتَ مَيْتَتِي وَ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ الَّتِي وَعَدْنِيهَا رَبِّي... فَلْيَتَوَلَّ عَلِيَّ ابْنَ أَبِيطَالِبٍ وَ أَوْصِيَاءَهُ مِنْ بَعْدِهِ؛ هِرْكَسِ دُوسْتِ دَارِدِ كِه هَمچو مِنْ زَنْدَگِي كَنْد وَ بَمِيرِد وَ دَر بَهْشْتِ خُدا وَارِد شُود، پَس بَايِدِ پَسِ از مِنْ وَلايَتِ عَلِي (عَلَيْهِ السَّلَام) وَ پِشُوَايَانِ پَسِ از او را بپذيرد».(۱)

روز حسرت!

«يَا عَلِيُّ لَوْ أَنَّ عَبْدًا عَبَدَ اللَّهَ مِثْلَ مَا قَامَ نُوحٌ فِي قَوْمِهِ وَ كَانَ لَهُ مِثْلُ أُحْرِدٍ ذَهَبًا فَأَنْفَقَهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ مِيدَ فِي عُمُرِهِ حَتَّى حَرَجَ أَلْفَ عَامٍ عَلَيَّ قَدَمِيهِ ثُمَّ قُتِلَ بَيْنَ الصَّفَا وَ الْمَرْوَةِ مَظْلُومًا ثُمَّ لَمْ يُوَالِكْ يَا عَلِيُّ لَمْ يَشَمَّ رَائِحَةَ الْجَنَّةِ وَ لَمْ يَدْخُلْهَا؛ هِرْگَاهِ بَنْدِه اِي خُدا را بَه مَدْتِ عَمْرِ نُوْحِ كِه دَر مِيَانِ قَوْمِشِ قِيَامِ كَرْد (نَهْصَدِ وَ پَنْجَاهِ سَال) بَه عِبَادَتِ خُدا بِيَرْدَازدِ وَ بَه مَقْدَارِ كُوهِ أُحْدِ طَلَا دَاشْتِه بَاشَدِ وَ دَر رَاهِ خُدا اِنْفَاقِ كَنْد، وَ بَرْفِرْضِ بَه قَدْرِي عَمْرِ كَنْد تا بَتُوَانَدِ بَا پايِ پِيَادِه هِزارِ سَالِ حَجِ بَه جَا آوَرْد، وَ بَعْدِ بَيْنِ صَفَا وَ مَرْوِه بَه نَاحِقِ كَشْتِه شُود، اَمَا وَلايَتِ تُو را قَبُولِ نَدَاشْتِه بَاشَد، بُوِي بَهْشْتِ بَه مِشَامِ او نَمِي رَسَدِ وَ هِرْگِزِ دَاخِلِ آن نَمِي شُود».(۲)

خوشا به حال مجبان علي (عليه السلام)!

«يَا عَلِيُّ!! طُوبَى لِمَنْ أَحَبَّكَ وَ صَدَّقَ عَلَيَّكَ وَ الْوَيْلُ لِمَنْ أَبْغَضَكَ وَ كَذَّبَ عَلَيَّكَ؛ اِي عَلِي! خُوشَا بَرِحَالِ دُوسْتِ دَارَانِ تُو وَ آنانِ كِه تُو را قَبُولِ دَارَنْدِ وَ وَايِ بَرِ آنانِ كِه تُو را دَشْمَنْ مِي دَارَنْدِ وَ تُو را تَكْذِيبِ مِي كَنْد».(۳)

رهبر سپیدرويان

«إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ أَوْحَى إِلَيَّ فِي عَلِيٍّ ثَلَاثَةَ أَشْيَاءَ لَيْلَةَ أُسْرِي بِي أَنَّهُ: سَيِّدَ الْمُسْلِمِينَ، وَإِمَامًا

ص: ۲۱

۱- کافی، ج ۱، ص ۲۰۹.

۲- بحار الأنوار، ج ۲۷، ص ۱۹۴.

۳- عيون اخبار الرضا (عليه السلام)، ج ۲، ص ۲۳۶؛ المستدرک، حاکم نیشابوری، ج ۳، ص ۱۳۵؛ کنز العمال، ج ۱۳، ص ۶۲۲.

الْمُتَّقِينَ وَقَائِدُ الْعُرِّ الْمُحَلِّينَ؛ در شب معراج، خداوند سه ویژگی از علی (علیه السلام) به من وحی فرمود: او سرور ایمان آورندگان و پیشوای پرهیزگاران و رهبر سپید رویان (در روز قیامت) است». (۱)

گذرنامه بهشت

«لَا يَجُوزُ أَحَدٌ الصِّرَاطَ إِلَّا مَنْ كَتَبَ لَهُ عَلِيُّ الْجَوَازَ؛ أَحَدِيْ از پل صراط نمی گذرد، جز کسی که از علی (علیه السلام) جواز عبور داشته باشد». (۲)

ایمنی در آخرت

«وَأَمَّا عَلِيُّ فَهِيَ وَالصِّدِّيقُ الْأَكْبَرُ لَمَّا يَخْشَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَنْ أَحَبَّهُ؛ علی (علیه السلام) همان صدیق اکبر است که هر کس او را دوست دارد، روز قیامت ترسی نخواهد داشت». (۳)

اگر در دل همه مهر علی (علیه السلام) بود...

«لَوْ اجْتَمَعَ النَّاسُ عَلَى حُبِّ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ لَمَّا خَلَقَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ النَّارَ؛ اگر مردم بر محبت علی بن ابی طالب اتفاق داشتند، خدای بزرگ، آتش دوزخ را نمی آفرید». (۴)

آماده بهشت!

«قُلْ لِمَنْ أَحَبَّ عَلِيًّا يَتَّهَبُ لِدُخُولِ الْجَنَّةِ؛ به دوست دار علی (علیه السلام) بگو خود را برای وارد شدن به بهشت آماده کند» (۵)
با این همه عظمت و شگفتی، باید گفت: «بختش بلند هر که گرفتار حیدر است» و همواره این ذکر را بر زبان جاری کرد که:
«الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَنَا مِنَ الْمُتَمَسِّكِينَ بَوْلَايِهِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأَيْمَةِ (علیه السلام).

ص: ۲۲

-
- ۱- مناقب خوارزمی، ص ۲۳۵؛ کنز العمال، متقی هندی، ج ۱۱، ص ۶۲۰.
 - ۲- ذخائر العقبی، عبدالله طبری، ص ۷۱؛ المراجعات، علامه شرف الدین، ص ۹۳.
 - ۳- ماه منقبه، ص ۱۶۴؛ المناقب، خوارزمی حنفی، ص ۷۲، ح ۱۵۰.
 - ۴- كشف الغطاء، شیخ جعفر کاشف الغطاء، ج ۱، ص ۸؛ بحار الأنوار، ج ۳۹، ص ۲۴۸.
 - ۵- ینابیع الموده، قندوزی، ج ۲، ص ۷۹.

اشاره

شأن و مقام والای امیرمؤمنان (علیه السلام) آن قدر در اوج قرار داشت که با وجود احتمال خطرها و کارشکنی ها، رسول اعظم (صلی الله علیه و آله و سلم) وظیفه یافت ولایت حضرت را به همگان اعلام نماید و از آنان قول وفاداری و همراهی بگیرد.

پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) در خطبه ای نورانی و سرشار از آموزه های ناب دینی، راهبردهای اساسی زندگی دینی را بیان و منشور سبک زندگی مسلمانان حقیقی را ارائه کردند.

در این فرصت، فرازهایی از این خطبه مورد بازخوانی و دقت قرار می گیرد، بدان امید که تمسک به این کلمات نورانی، گامی به جلو در معنویت و معرفت شیعیان و پیروان حضرتش باشد.

انتخاب مطمئن

اشاره

«فَاعْلَمُوا مَعَاشِرَ النَّاسِ أَنَّ اللَّهَ قَدْ نَصَبَهُ لَكُمْ وَلِيًّا وَإِمَامًا فَرَضَ طَاعَتَهُ عَلَى كُلِّ مُوَحِّدٍ.» ای مردم! بدانید که خداوند او را برایتان صاحب اختیار و امام قرار داده، پیروی او را بر هر یکتاپرست، لازم شمرده است. فرازی از خطبه غدیر

مسیر یکی است!

هنگام مسافرت گاهی لازم است راننده با خلبان دیگری فرمان هدایت را به دست بگیرد و مسافران را به مقصد برساند. این تغییر و جابجایی، به معنای تغییر مسیر نیست؛ بلکه راننده جدید نیز که پیش از این امتحان های بسیاری را با موفقیت پشت سر گذاشته است، همان مقصد و هدف از پیش تعیین شده را خواهد پیمود و مسافران را با سلامت و آرامش به مقصد نهایی خواهد رساند.

قطعاً در چنین وضعیتی یا آن گاه که راننده به هر علتی نتواند به مسیر ادامه دهد، آیا معقول و منطقی است کسی ادعا نماید یکی از مسافران یا مثلاً مسن ترین فرد حاضر در این جمع، به جای راننده یا خلبان هدایت مسافران را عهده دار شود؟ آیا نتیجه چنین انتخابی، جز سقوط و هلاکت خواهد بود؟!

امامت؛ تداوم نبوت

با فرا رسیدن روزهای پایانی عمر شریف پیامبر خاتم (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) ، به امر الهی بنا شد هدایت امت اسلامی به دست با کفایت امیرمؤمنان (علیه السَّلام) سپرده شود؛ همان کسی که پیش از این بارها آزمون های بسیاری را با سرافرازی و موفقیت پشت سر نهاده بود و مدال های مختلف شجاعت، جوانمردی، مواسات و برادری، صداقت و عدالت، ایمان و دیانت، پاکی و طهارت و مانند آن را دریافت کرده بود و شاگرد ممتاز و نخبه رسول الله (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) در تمامی امتحانات بود.

همان کسی که رسول خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) در خطبه غدیر، با تعبیری بلند و ژرف، به لیاقت و برازندگی او برای پوشیدن خلعت ولایت و هدایت امت تصریح نمودند و در فرازهای مختلف این خطبه فرمودند: «ای مردم! فضائل و برتری های علی بن ابی طالب نزد خداوند عزوجل - که در قرآن نازل فرموده- بیش از آن است که من یک باره برشمارم . پس هر کس از مقامات او خبرداد و آن ها را شناخت، او را تصدیق و تأیید کنید». (۱)

بعد مصادیقی از این فضائل را این گونه بیان فرمود: «مَا نَزَلَتْ آيَةٌ رِضًا (فِي الْقُرْآنِ، إِلَّا فِيهِ، وَلَا خَاطَبَ اللهُ الَّذِينَ آمَنُوا إِلَّا بِدَأْ بِهٖ، وَلَا نَزَلَتْ آيَةٌ مِّنْهُ فِي الْقُرْآنِ إِلَّا فِيهِ..؛ آیه ای در مورد رضایت پروردگار نازل نشده، مگر آنکه در شأن اوست. و خداوند مؤمنان را مخاطب قرار نداده ،

ص: ۲۵

۱- مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّ فَضَائِلَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ - وَقَدْ أَنْزَلَهَا فِي الْقُرْآنِ - أَكْثَرَ مِنْ أَنْ أُحْصِيَ بِهَا فِي مَقَامٍ وَاحِدٍ، فَمَنْ أَنْبَأَكُمْ بِهَا وَعَرَفَهَا فَصَدَّقُوهُ.

مگر آنکه به او آغاز کرده [و او اولین شخص مورد نظر خدای متعال بوده است] و آیه مدح و ستایشی نازل نگشته، مگر درباره او. و گواهی نداده خداوند به بهشت در سوره «هل أتى على الإنسان»، مگر برای او، و این سوره را در حق غیر او نازل نکرده و با آن جز او را نستوده است».

سپس مهر تأیید خود و خدا را بر مهر و ولای مولای متقین زده و فرمودند: *مَعَاشِرَ النَّاسِ، هَذَا عَلِيٌّ، أَنْصِرْكُمْ لِي وَأَحَقُّكُمْ بِي وَأَقْرَبُكُمْ إِلَيَّ وَأَعَزُّكُمْ عَلَيَّ، وَاللَّهِ عَزَّوَجَلَّ وَأَنَاعَهُ رَاضِيَانِ؛* ای مردم! این علی یاورترین، سزاوارترین و نزدیک ترین و عزیزترین شما نسبت به من است. خداوند عزوجل و من از علی (علیه السلام) خشنود و راضی هستیم».

آینه غدیر

مؤمنان ولایتمدار موظفند همواره پشت سر سکان دار هدایت جامعه حرکت نمایند و در هر برهه از تاریخ که قرار گرفته اند، با شناخت صحیح از زمان، با قرار گرفتن پشت سر رهبر و پیشوای جامعه، نقش و وظیفه خود را به خوبی انجام دهند. رسول الله (صلی الله علیه و آله وسلم) و نیز در خطبه غدیر با تبیین ویژگی های برتر امیرمؤمنان علی (علیه السلام) برای هدایت جامعه اسلامی، همگان را به پیروی از او و فرزندان ایشان فراخواندند و فرمودند: *«فَعَلَىٰ وَلِيِّكُمْ وَمُبَيِّنٍ لَّكُمْ، الَّذِي نَصَّيْهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لَكُمْ بَعْدِي أَمِينٍ خَلَفَهُ؛* علی (علیه السلام) صاحب اختیار و تبیین کننده بر شماست. خداوند عزوجل او را پس از من امانت دار خویش در میان آفریدگانش نهاده. همانا او از من و من از اویم و او و فرزندان من از جانشینان او، پرسش های شما را پاسخ دهند و آنچه را نمی دانید، به شما می آموزند».

«مَعَايِرَ النَّاسِ، إِنَّمَا أَكْمَلَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ دِينَكُمْ بِإِمَامَتِهِ. فَمَنْ لَمْ يَأْتَمَّ بِهِ وَبِمَنْ يَقُومُ مَقَامَهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ» ای مردم! خداوند دین شما را با امامت او کامل نمود، پس هر کس به او و کسانی که جانشین او از فرزندان من و از نسل او هستند اقتدا نکند، چنین کسانی اعمالشان در دنیا و آخرت از بین رفته و در آتش دائمی خواهند بود.

فرازی از خطبه غدیر

همه انسانها آرزوهای کوچک و بزرگی در سر پرورانده و برای تحقق آنها تلاش می نمایند. گاه انسان عمری در سایه زحمت و تلاش خود، سرمایه ای را جمع آوری می کند تا بتواند یکی از اهداف و آرزوهای خود همانند خرید خانه یا ماشین را جامه عمل بپوشاند و از به بار نشستن ثمره تلاش هایش مسرور گردد.

حال اگر در اثر اتفاقی پیش بینی نشده و دور از ذهن، تمام اندوخته هایش نیست و نابود شود، بدترین اتفاقی است که می توانست تصور کند؛ حادثه ای که تلخی آن هرگز فراموش نخواهد شد.

در عرصه دین داری و مسائل معنوی نیز چنین خطری وجود دارد و چه بسا برخی افراد بر اثر غفلت و جهل، ثمره یک عمر تلاش خود را بی اثر نموده و حاصلی جز حسرت و آه، از آن همه زحمت و رنج نبرند.

به عبارت دیگر، اعمال عبادی، کارهای خیر، نماز و عبادت، خوش خلقی و نیک رفتاری، دستگیری و کمک به نیازمندان و مانند آن، همگی به مثابه سرمایه های معنوی برای

انسان است که به او انرژی حرکت برای رسیدن به مقصد نهایی قرب الهی و آراستگی به فضائل را می دهد، به شرط آنکه این سرمایه ها را با غفلت خود پوچ و نابود نگرداند. بنابر آموزه های دینی، مهم ترین عامل حفظ و حراست از این سرمایه های معنوی، پذیرش ولایت معصومین (علیهم السّلام) است.

آینه غدیر

خداوند می فرماید: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَمَّا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ»؛ ای کسانی که ایمان آورده اید! اطاعت کنید خدا را، و اطاعت کنید رسول (خدا) را، و اعمال خود را باطل نسازید». (۱)

معنای آیه آن است که گوش فراندادن و بی اعتنایی به خواست و دستور خدا و پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) ، مساوی با نابودی و از بین رفتن تمام اعمال آدمی است.

بدون شک، نقطه عطف پیروی از پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) در غدیر خم، لزوم پیروی از ولایت امیرمؤمنان (علیه السّلام) و فرزندان معصوم ایشان است که بارها بر آن پافشاری و اصرار نمودند و خطاب به حضرت علی (علیه السّلام) فرمودند: «اگر [از فرصت امروز استفاده نکنم و آنچه درباره ولایت تو است به مردم نرسانم، تمام اعمال من محو می شود.» (۲)

براین باور، تبعیت از ولایت، پیام اصلی خطبه غدیر است که بی توجهی به آن، اعمال انسان را پوچ و غضب الهی را برای او به دنبال خواهد آورد؛ همانگونه که حضرت فرمودند: «وَمَنْ لَقِيَ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ بِغَيْرِ وِلَايَتِكَ فَقَطَّ حَبْطَ عَمَلِهِ؛ کسی که بدون اعتقاد به ولایت تو، خدا را ملاقات کند، عملش را نابود ساخته است.» (۳)

ص: ۲۸

۱- سوره محمد، آیه ۳۳.

۲- «لَوْ لَمْ أُبَلِّغْ مَا أُمِرْتُ بِهِ مِنْ وِلَايَتِكَ لَحَبِطَ عَمَلِي». امالی ، شیخ صدوق ، ص ۴۹۵؛ تفسیر نور الثقلین ، عروسی حویزی ، ج ۱ ، ص ۶۵۴.

۳- بحار الأنوار ، ج ۳۸ ، ص ۱۰۶.

«عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ الَّذِي أَقَامَ الصَّلَاةَ..» علی بن ابی طالب همان است که نماز به پا داشته و...

فرازی از خطبه غدیر

شهر بی خبران!

امروزه سرگرمی های پرجاذبه کم نیستند؛ از فیلم ها و برنامه های جذاب، بازی های متنوع رایانه ای، سینما و تلویزیون، برنامه های ورزشی، اینترنت و ماهواره، موبایل، شبکه های اجتماعی و فضای مجازی و دهها جذابیت دیگر که ساعت ها انسان را مجذوب و فریفته و گاه چنان غفلت زده می کند که ساعت ها از هیچ چیز خبردار نمی شود.

پروردگار مهربان برای اینکه انسان در مشکلات روزمره و وسوسه های شیطان گرفتار نگردد، دقایق و زمان های مشخصی را قرار داده تا انسان با شستشوی خود در زلال نماز، غبارهای غفلت را از جان و تن بشوید و پاکیزه و مطهر، به ادامه مسیر بندگی بپردازد. امام باقر (علیه السلام) در این رابطه می فرماید: «اگر هر فرد با ایمانی، نمازهای واجب را به موقع و به طور صحیح انجام دهد، از غافلان نخواهد بود».(۱)

سخنی از رهبر

رهبر معظم انقلاب امام خامنه ای (حفظه الله) نیز در تعبیر زیبایی درباره نماز می فرماید: اینکه نماز را در هر روز گذاشته اند و با تناوب گذاشته اند، برای این است که ما دچار غفلت نشویم. یکی از بزرگترین نعمت های خدا، همین واجب کردن نماز بر ما است. اگر نماز را بر ما واجب نمی کردند، ما غرق در غفلت می شدیم؛ صبح از خواب که پا می شوید، به یاد خدا؛

ص: ۲۹

۱- «أَيُّمَا مُؤْمِنٍ حَافِظٌ عَلَى الصَّلَاةِ الْمَفْرُوضَةِ فَصَلَّاهَا لَوَقْتِهَا فَلَيْسَ هَذَا مِنَ الْغَافِلِينَ». کافی، ج ۳، ص ۲۷۰.

ظهر، وسط اشتغالات زندگی و معیشتی، به یاد خدا: شب، در پایان یک روزی که در آن تلاش کردید و کار کردید، به یاد خدا. (۱)

آینه غدیر

با توجه به جایگاه و اهمیت بی بدیل اقامه نماز در زندگی است که پیامبر اعظم (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) چند بار در خطبه غدیر بر اقامه آن تأکید کردند و فرمودند: «أَلَا وَإِنِّي أُحَدِّدُ الْقَوْلَ: أَلَا فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَأَتُوا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَأَنهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ؛ هشدار که دوباره می گویم: بیدار باشید! نماز را به پا دارید و زکات پردازید و امر به معروف کنید و از منکر بازدارید».

و فرمود: «ای مردم! نماز را به پا دارید و زکات پردازید، همانگونه که خداوند عزوجل امر فرموده است. (۲)

نکته حائز اهمیت اینکه آن حضرت، نمازگزار را از لوازم و بایسته های سبک زندگی مؤمنان ولایت مدار دانسته و امیر مؤمنان (علیه السلام) را به عنوان مصداق بارز از کسانی شمردند که در هر زمان و مکانی، بر این مسئله اهتمام داشتند.

چگونه ممکن است کسی شیعه و دوست دار علی (علیه السلام) باشد، ولی نسبت به نماز کاهلی و سهل انگاری نموده، آن را ترک نماید؛ در حالی که حضرت امیر (علیه السلام) می فرمود: «لَيْسَ مِنِّي مَنْ ضَيَّعَ الصَّلَاةَ؛ آن کس که نماز را تضييع نماید [ترک کند یا در اقامه آن سستی ورزد] از من نیست. (۳)

ص: ۳۰

۱- بیانات در دیدار نمایندگان مجلس ۶/۳/۹۴.

۲- «مَعَاشِرَ النَّاسِ، أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ كَمَا أَمَرَكُمُ اللهُ عَزَّوَجَلَّ».

۳- مستدرک الوسائل، ج ۳، ص ۹۸.

اشاره

«...وَلَا يُؤَالِي عَلِيًّا إِلَّا تَقِيًّا، وَلَا يُؤْمِنُ بِهِ إِلَّا مُؤْمِنٌ مُخْلِصٌ... و سرپرستی او را نمی پذیرد مگر رستگار پرهیزگار. و به او نمی گردد مگر ایمان دار بی آلایش»

فرازی از خطبه غدیر

ناجی

شخصی به نام «ناجی» قصیده ای در مدح حضرت علی (علیه السلام) سرود. شبی در عالم خواب خدمت آن حضرت شرفیاب شد. حضرت فرمود: «قصیده ای که درباره من سروده ای، بخوان!»

شاعر با شوق هر چه تمام، اشعار خود را یک یک خواند و در پایان نام خود را در شعر گنجانده و گفت:

ناجی اگر معامله ی حشر با علی است

از من شنو هر آنچه توانی گناه کن

حضرت امیر (علیه السلام) فرمودند: «همه را خوب گفته ای، ولی آخرش را این چنین اصلاح کن؛ ناجی اگر معامله ی حشر با علی است

شرم از رخ علی کن و کمتر گناه کن(۱)

افتخاری برای همیشه

افتخار شیعه، پیروی کردن و منتسب بودن به نام مبارک امیرالمؤمنین (علیه السلام) و ائمه

ص: ۳۱

معصومین (علیهم السّلام) است؛ نامی که در زمان رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) مطرح بود و سلمان و ابوذر و مقداد و عمار به شیعه بودن شهرت داشتند (۱) و به تعبیری، این نام مبارک را خاتم رسولان الهی بر پیروان آن حضرت نهادند و رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) ، بارها لفظ «شِيعَتُكَ يَا عَلِيُّ: شیعه توای علی... را بر زبان جاری فرمودند.

آن حضرت همچنین در روایات مختلف، شیعیان را تنها گروه نجات یافته و برترین مردمان دانسته و آنگاه که آیه: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ» (۲) نازل شد، خطاب به حضرت علی (علیه السّلام) فرمودند: «منظور از این آیه، تو و شیعیانت هستید که در روز قیامت وارد عرصه محشر می شوید؛ در حالی که هم شما از خدا راضی هستید و هم خدا از شما راضی است و دشمنیت وارد [محشر] می شود، در حالی که خشمگین و به زور به جهنم می رود». (۳)

امیرمؤمنان علی (علیه السّلام) نیز درباره مقام والا و جایگاه باعظمت شیعیان فرمود: «أَلَا وَإِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ عِزًّا الْإِسْلَامَ الشَّيْعَةَ...؛ آگاه باشید! به راستی هر چیزی را عزتی است و عزت، اسلام شیعه است. آگاه باشید! برای هر چیزی رکنی است و رکن اسلام شیعه است. برای هر چیزی علو و برتری است و برتری اسلام شیعه است. بیدار باشید! برای هر چیزی آقا و سروری است و سید مجالس، مجالس شیعه است. آگاه باشید. برای هر چیزی آبرویی است و آبروی اسلام شیعه است، بیدار باشید. برای هر چیزی پیشوایی است و پیشوای زمین آن سرزمینی است که شیعه در آن زندگی می کند». (۴)

راستی که این همه عظمت جز بر قامت راستین شیعه نزیسد و جز بر پیروان راستین علی (علیه السّلام) بر دیگران منطبق نشود. اینجاست که مسئولیت شیعه بودن صد چندان می شود. مبدا کسی

ص: ۳۲

۱- شیعه در اسلام ، علامه سید محمد حسین طباطبایی ، صص ۴-۵.

۲- سوره بینه ، آیه ۷.

۳- «هُوَ أَنْتَ وَشِيعَتُكَ تَأْتِي أَنْتَ وَشِيعَتُكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَاضِينَ مَرْضِينَ وَيَأْتِي عَدُوَّكَ غَضَبَانًا مُقْحَمِينَ». شواهد التنزیل ، حاکم حسکانی ، ج ۲ ، ص ۳۵۷ ، ح ۱۱۲۶.

۴- «أَلَا وَإِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ دَعَامَةً وَدَعَامَةَ الْإِسْلَامِ الشَّيْعَةُ أَلَا لِكُلِّ شَيْءٍ سَيِّدًا وَسَيِّدُ الْمَجَالِسِ مَجَالِسُ الشَّيْعَةِ أَلَا وَإِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ شَرَفًا وَشَرَفُ الْإِسْلَامِ الشَّيْعَةُ أَلَا وَإِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ إِمَامًا وَإِمَامُ الْأَرْضِ الْأَرْضُ تَسْكُنُهَا الشَّيْعَةُ». بحار الأنوار ، ج ۶۵ ، ص ۸۰.

ادعای شیعه گری داشته باشد، ولی باعث عزّت و آبروی اسلام نباشد! مبدا تنها نامی از شیعه بودن را با خود یدک بکشیم، ولی عمل و رفتارمان هیچ شباهتی با مولا نداشته باشد؟ اینکه از شیعه فقط نام بدانیم بد است

مانمک گیر چنین لقمه بمانیم بد است

شیعه یعنی کفن سرخ بلا پوشیدن

شیعه یعنی عشقی ز خدا نوشیدن

آینه غدیر

پیام غدیر همین است که ولایت امیرمؤمنان (علیه السلام)، نجات دهنده است؛ ولی بشرطها و شروطها، عجیب آنکه پیامبر اعظم (صلی الله علیه و آله وسلم) در جمع آن مردمان و همه پیروان و دوست داران علی (علیه السلام) فرمودند: «فَلْيَعْمَلْ كُلُّ امْرِئٍ عَلَى مَا يَجِدُ لِعَلِيٍّ فِي قَلْبِهِ مِنَ الْحُبِّ وَالْبُغْضِ؛ اینک هر کس پایه کار خویش را مهر و محبت و یا خشم و ناراحتی علی در دل قرار دهد». مفهوم ساده ای که از این جمله می توان برداشت کرد این است که ای شیعیان و محبان علی (علیه السلام)، رفتارهای خودتان را به اندازه محبتی که به حضرت علی (علیه السلام) دارید، بر مدار دین و رضایت الهی قرار دهید و بدانید که شیعه‌گی تنها به ادعا نیست.

حال هر کس باید به خود و اعضای خانواده و وابستگان خویش بنگرد و بسنجد که زندگی، پوشش، عبادت، کسب و کار و دیگر شئون زندگی او، چه اندازه با دستورات دینی هماهنگ است و لبخند رضایت را بر لبان مبارک امیرمؤمنان (علیه السلام) و فرزندش امام زمان و می نشاند و یا اینکه خدای ناکرده، عرق شرم و خجلت بر پیشانی!

« وَلَا تَبْتَغِي بِذَلِكَ بَدَلًا وَلَمَّا يَرَى اللَّهُ مِنْ أَنْفُسِنَا حَوْلًا » هرگز پیمانمان را دگرگون نخواهیم کرد و خداوند از ما شکست عهد نبیند.

فرازی از خطبه غدیر

موج های شبهه

هنگام هجوم سیل بنیان کن و موج های دهشت آور، برای محفوظ ماندن از آسیب و خطر، انسان باید خود را در پناه حصارهای مستحکم قرار دهد، در غیر این صورت، هرگونه سستی و کاهلی، مساوی با مرگ و اتفاقات ناخوشایند دیگر خواهد بود.

امروزه بارش حجمه های فکری و سیل شبهات پیرامون ولایت امیرمؤمنان (علیه السلام)، باورهای دینی، ارزش ها و هنجارهای مذهبی و خانوادگی و مانند آن، از راه های گوناگون ماهواره ای، رسانه ای، شبکه های اجتماعی، فضاهای مجازی، محفل دوستان ناآگاه یا مغرض، فیلم و سریال و مانند آن، بسان موج های سیل آسا به سوی ذهن و فکر انسان روانه اند که اگر انسان خود را در پناه اطلاعات صحیح علمی، تاریخی، مذهبی و نیز مراجعه به کارشناسان دینی قرار ندهد و به حصار محکم قرآن و دیگر عبادات تکیه ننماید، شبهات و پرسش های هدفمند این

چنین، چه بسا باعث تزلزل او شده و زمانی به خود بیاید که کار از کار گذشته و متوجه گردد که انگار دیگران معرفت و عشق پیشین نسبت به مولای متقیان (علیه السلام)، ولایت اهل بیت (علیه السلام) و باورهای زیبای دینی را ندارد و حس و حال خوش گذشته، از او سلب شده است.

برای در امان ماندن از این حجمه ها، علاوه بر مطالعات دینی و پرسش از آگاهان مورد اطمینان مذهبی، باید نسبت به ذکر، نماز، قرائت قرآن و ادعیه و دیگر عبادات، اهتمام و

جدیت بیشتری به خرج داد و از خواندن دعای غریق غفلت نورزید، همانطور که امام صادق (علیه السّلام) برای در امان ماندن از شبهه ها و هجمه های فکری و دینی دوران غیبت حضرت حجت (عجل الله تعالی فرجه الشریف)، خواندن این دعا را سفارش کردند و فرمودند: «پس از این، شبهه ای شما را خواهد رسید، که بدون نشانه دیده شدنی و امام هدایت کننده ای خواهید ماند و از آن نجات نمی یابد، مگر کسی که دعای غریق را بخواند.

راوی می گوید: عرضه داشتم: دعای غریق چگونه است؟

فرمود: چنین بگوید: «يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ يَا رَحِيمُ يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَىٰ عِلْمِكَ؛ ای خداوند! ای رحمان! ای مهربان! ای دگرگون کننده دلها! دل مرا بردینت پایدار کن».(۱)

آینه غدیر

به همین جهت بود که در خطبه غدیر، وقتی نوبت به بیعت رسید، رسول الله (صلی الله علیه و آله وسلم) فرمودند: با تمام وجودتان بیعت کنید و از خدا بخواهید که طلای ناب ولایت امیرالمؤمنین (علیه السّلام) و اولاد او را از شما نگیرد و همیشه بر ولایت ایشان پایدار بمانید. بعد فرمودند: همگان این جمله را تکرار کنید و بگویید: «وَلَا نَبْتَغِي بِذَلِكَ يَدًا وَلَا يَزِي اللَّهَ مِنْ أَنْفُسِنَا حَوْلًا»؛ یعنی خدا نکند روزی بیاید که ولایت امیرمؤمنان (علیه السّلام) و اولاد طاهرین ایشان را با بدلیجات دنیایی معاوضه نمایم و دشمنان ولایت را شاد نمایم.

معنویت های کور شده

اشاره

« قُولُوا: (سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا)، وَقُولُوا (الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ) بگویید: «شنیدیم و فرمان می بریم و نیز بگویید: «تمام سپاس و ستایش، خدایی

ص: ۳۵

۱- کمال الدین و تمام النعمه، شیخ صدوق، ج ۲، ص ۳۵۱، مکیال المکارم، سید محمد تقی اصفهانی، ج ۲، ص ۲۶۰.

راست که ما را به این راهنمایی فرمود، و گرنه راه نمی یافتیم.

فرازی از خطبه غدیر

توقع نابجا

کسی که دستانش را روی شعله های آتش بگیرد، یا وقتی که تفنگ بر شقیقه کسی نهاده و انگشتش را آماده شلیک کرده است، نمی تواند توقع داشته باشد مأموران الهی انگشتان او را گرفته و با خواهش و التماس، او را از انجام این عمل ناپسند منصرف نمایند!

این توهمات و توقعات، جایی در عالم واقعیت ندارد و خداوند متعال، قدرت انتخاب و انجام عمل مثبت یا منفی را از انسان سلب نمی کند؛ چرا که وقتی انسان مجبور به انجام خوبی ها و ناتوان از گناه باشد، بهشت و جهنم نامفهوم و بی ارزش خواهد شد.

واقعیت این است که خداوند به بشر نعمت هدایت و قدرت انتخاب مسیر را عنایت کرده است و بدی ها و خوبی ها را برای او آشکار ساخته است، حال اگر کسی می خواهد خود، خانواده و جامعه را با آتش گناهان بسوزاند و آرامش و معنویت خود و خانواده را سلب نماید، خداوند متعال با جبر و اجبار، مانع انتخاب او نخواهد شد؛ زیرا پیش از این به او قدرت عقل، اراده، درک صحیح و استفاده از تجارب دیگران را عنایت فرموده و او می تواند با پای بندی به آموزه های دینی و دوری از مفساد و گناهان، خود و بستگان را از آتش خشم و قهر الهی مصون دارد.

کسی که نسبت به حجاب و پوشش همسر و دخترش بی تفاوت است، نسبت به نماز و روزه و دیگر واجبات سهل انگار است، حریم محرم و نامحرم برایش معنایی ندارد، در کسب و کار رعایت حلال و حرام نمی کند و خلاصه نسبت به هر گناهی متمایل و نسبت به هر واجبی

بی تفاوت است، چنین فردی را باید از جمله ناسپاس ترین افراد به شمار آورد که نعمت هدایت و ولایت را به بهای اندک لذت های گذرا واگذار کرده و خود و خانواده را از سعادت و خوشبختی حقیقی دور نموده است.

آینه غدیر

پیام غدیر نیز آن است که هدایت از جانب پروردگار است: «وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ تَجْرِي مِنَ الْأَنْهَارِ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَمَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ»، و همگان باید با قرار گرفتن در سایه چتر حمایتی امامت و ولایت ائمه هدی (علیه السلام)، از نعمت هدایت به خوبی ها و گرایش به معنویات و پذیرش ولایت امیرمؤمنان (علیه السلام) سپاسگزاری نمایند و و به وظیفه خود که همان اطاعت و تسلیم در برابر فرامین الهی است، عمل نمایند: «وَقُولُوا: سَمِعْنَا وَ أَطَعْنَا بگویند: شنیدیم و فرمان می بریم.

هنر ایمان به نادیده ها

اشاره

«أَلَا- إِنَّ أَوْلِيَاءَهُمُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ.» بدانید که یاران امامان در نهان و غیب، از پروردگار خویش ترسانند، آمرزش و پاداش بزرگ برای آنان خواهد بود.

فرازی از خطبه غدیر

خانه ای در بهشت

روزی «زیبده» همسر هارون الرشید ملعون در راه بهلول را دید که با کودکان بازی می کرد و با انگشت بر زمین خط می کشید.

پرسید: چه می کنی؟

ص: ۳۷

گفت: خانه می سازم .

پرسید: این خانه را می فروشی؟

گفت: آری.

پرسید: قیمت آن چقدر است؟

بهلول مبلغی ذکر کرد.

زبیده فرمان داد که آن مبلغ را به بهلول بدهند و خود دور شد.

بهلول زرها را گرفت و میان فقیران تقسیم کرد.

شب هارون الرشید در خواب دید که وارد بهشت شده، به خانه ای رسید و چون خواست داخل شود او را مانع شدند و گفتند: این خانه از زبیده همسر توست.

فردای آن روز، هارون ماجرا را از زبیده پرسید. زبیده قصه بهلول را بازگو کرد.

هارون نزد بهلول رفت و او را دید که با اطفال بازی می کند و خانه می سازد. گفت: این خانه را می فروشی؟

بهلول گفت: آری!

هارون پرسید: بهایش چه مقدار است؟

بهلول چندان مال نام برد که در جهان نبود. هارون گفت: به زبیده به اندک چیزی فروخته ای.

بهلول خندید و گفت: زبیده ندیده خریده و تو دیده می خری، میان این دو، فرق بسیار است. (۱)

البته امثال هارون الرشید به واسطه جنایت هایی که کرده اند، هرگز بهشتی نخواهند شد،

ص: ۳۸

۱- گنجینه سخنوران ص ۵۰۴؛ بهلول عاقل، صحفی، ص ۶۴، هزار و یک حکایت اخلاقی، ص ۲۰۹.

ولی نکته قابل تأملی که در این حکایت نهفته است اینکه ، باور به غیب و نادیده ها، یکی از اصول و پایه های دینداری است که باعث نظم بخشی و جهت دهی به افکار و رفتار انسان می گردد و نمایان گر میزان باور قلبی او خواهد بود.

قرآن کریم نیز در بیان نشانه های خدا باوران و متقین می فرماید: «ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ»؛ این کتاب، هیچ شکی در آن نیست ، راهنمای پرهیزگاران است. (پرهیزکاران) کسانی هستند که به غیب آنچه از حس پوشیده و پنهان است ایمان می آورند؛ و نماز را برپا می دارند و از تمام نعمت ها و مواهبی که به آنان روزی داده ایم، انفاق می کنند». (۱)

بر این باور، هنر بندگی این است که انسان چیزهای ندیده را باور و قبول کند. مؤمن، کسی است که خدا و اهل بیت (علیه السلام) را اگرچه ندیده ، ولی باور داشته باشد.

اکنون نیز که دست شیعیان از مولایشان صاحب الزمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) کوتاه است، این باورپذیری و متعبد بودن به آموزه های دینی، برگ برنده ایمان و علامتی بر نیکویی آن است؛ از این رو رسول خدا (صلی الله علیه و آله وسلم) خطاب به امیرمؤمنان (علیه السلام) فرمودند: «ای علی! بزرگترین مردمان در ایمان و یقین (به خداوند و نشانه های او) کسانی هستند که در آخرالزمان زندگی می کنند، آنها پیامبرشان را ندیده اند و امامشان در غیبت به سر می برد، با این همه از روی علوم و معارف و کتاب هایی که در اختیار دارند، ایمان آورده و در ایمان خود پایداری می ورزند». (۲)

آینه غدیر

در خطبه غدیر، پیامبر اعظم (صلی الله علیه و آله وسلم) یکی از نشانه های دوستان و همراهان امام (علیه السلام) را کسانی

ص: ۳۹

۱- سوره بقره ، آیات ۲ و ۳.

۲- بحار الأنوار ج ۵۲ ص ۱۲۵.

می داند که باور به غیب داشته و این باور، آنان را از زشتی ها و رفتارهای آلوده دور می کند؛ این افراد، با ایمانی سترگ و قابل ستایش، لایق بهشت و اجر و پاداش بزرگ الهی اند که در کوران فتنه ها و آماده بودن بسترهای گناه و بی بندوباری، بر باورهای ایمانی خویش استوار مانده و برای جلب رضایت مولای خویش، لحظه ای از خدا باوری و خداخواهی خود نمی کاهند.

بفرمایید بهشت!

مَعَاشِرِ النَّاسِ، السَّابِقُونَ إِلَىٰ مُبَايَعَتِهِ وَ مُوَالَاتِهِ وَ التَّسْلِيمِ عَلَيْهِ بِأَمْرِهِ الْمُؤْمِنِينَ أُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ.

؛ ای مردم! سبقت جوینان به بیعت و پیمان و سرپرستی او و سلام دهندگان بر او با لقب امیرالمؤمنین، رستگارانند و در بهشت های پربهره خواهند بود».

فرازی از خطبه غدیر

رستگاران

همگان آرزومند سعادت و خوشبختی و رسیدن به فلاح و رستگاری هستند. نگاهی به معارف دینی به ما می آموزد که وقتی تلاش های انسان در زندگی، او را به «هدف خلقت» برساند، «فائزه» و رستگار است.

فوز در فرهنگ دینی آن است که انسان با بهره گیری از نعمت های خدا بتواند سعادت جاودانه را که کامیابی آخرت و بهشت است، به دست آورد. به دیگر سخن، فوز عظیم و رستگاری کامل، رسیدن به کامروایی اخروی است. به تعبیر حضرت علی (علیه السلام): «الْآخِرَةُ فَوْزُ السُّعَدَاءِ».^(۱)

امام حسین را نیز فرمودند: «أَنَّ الدُّنْيَا حُلُوهَا وَمُزُّهَا حُلْمٌ وَ الْإِنْتِبَاهُ فِي الْآخِرَةِ وَ الْفَائِزُ مَنْ

ص: ۴۰

فَازَ فِيهَا وَ الشَّقِيُّ مَنْ شَقِيَ فِيهَا؛ بدانید که تلخ و شیرین دنیا همه اش خواب و خیال است. بیداری و هشیاری در آخرت است؛
فائز و رستگار کسی است که در آخرت به سعادت برسد و بدبخت کسی است که به شقاوت آخرت گرفتار آید. (۱)

سرچشمه رستگاری

نگاهی به قرآن ما را با سرچشمه سعادت و رستگاری آشنا کرده و راه های سعادت‌مندی را به ما نشان می دهد. قرآن می
فرماید: « وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا » کسی که مطیع خدا باشد یعنی از خدا و رسول اطاعت و پیروی کند، به فوز
عظیم دست پیدا می کند. (۲)

در آیه ای دیگر، ایمان همراه با هجرت و جهاد در راه خدا را نشانه کامیابی و رسیدن به رستگاری می شمارد و می فرماید:
« آنها که ایمان آوردند و هجرت نمودند و با مال و جان خود در راه خدا جهاد کردند، در بالاترین درجه در نزد پروردگارانند
و ایشان فائز هستند. » (۳)

و در بیانی دیگر، معامله با خدا و ایشار مال و جان را از علائم فلاح و فوز دانسته و می فرماید؛ همانا خدا از مؤمنان جان و
مالشان را به بهای بهشت خریداری کرد؛ آنان در راه خدا می جنگند و می کشند و کشته می شوند. این در تورات و انجیل و
قرآن وعده ی حقی بر عهده خدا است ، و چه کسی از خدا به عهد خویش وفادارتر است؟ پس به این معامله ای که با خدا
کرده اید شادمان باشید و این همان رستگاری بزرگ است. (۴)

و پیرامون صبر و استقامت می فرماید: « إِنَّنِي جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا أَنَّهُمْ هُمُ الْفَائِزُونَ »؛ من [هم] امروز به (پاس) آنکه صبر
کردند، بدانان پاداش دادم، آنها پیروز و رستگارند. (۵) ۶۲

ص: ۴۱

۱- بحار الأنوار ، ج ۱، ص ۱۵۰.

۲- سوره احزاب ، آیه ۷۱.

۳- «الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ أَعْظَمَ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ». توبه ، آیه ۲۰.

۴- «إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ وَعَدًّا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ

وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ». سوره توبه ، آیه ۱۱۱.

۵- سوره مؤمنون ، آیه ۱۱۱.

به راستی چه کسی جز امیرمؤمنان علی (علیه السلام)؛ امام رستگاران است که تمامی این ویژگی ها در او تجلی نموده باشد؛ او که در همه حالات از خدا و رسولش اطاعت نمود؛ در هجرت همگام و همراه وفادار پیامبر بود؛ با مال و جان اینثار نمود؛ در معامله ای بزرگ با خدا در بستر پیامبر (صلی الله علیه و آله وسلم) در ليله المبيت خوابید و جان خویش را فدای پیامبر ساخت؛ به خاطر مصلحت اسلام، صبر و سکوت ۲۵ ساله را به جان خرید و ...

آری! رستگار واقعی امیرمؤمنان (علیه السلام) است که نه تنها خود به فوز و رستگاری بزرگ و سعادت آخرت دست یافت، بلکه پیروان و شیعیان او نیز با پیروی از ایشان و تداوم همان مسیر خداخواهی و معامله با پروردگار در ساحت های گوناگون زندگی، به فوز و رستگاری دست خواهند یافت؛ همانگونه که «جابر بن عبدالله انصاری» می گوید: خدمت پیغمبر اکرم (صلی الله علیه و آله وسلم) کنار خانه خدا نشسته بودیم، علی (علیه السلام) به سوی ما آمد. هنگامی که چشم پیامبر (صلی الله علیه و آله وسلم) به او افتاد، فرمود: «برادرم به سراغ شما می آید. سپس رو به کعبه کرد و فرمود: «وَرَبِّ هَذِهِ الْبَيْتِ إِنَّ هَذَا وَشِيعَتَهُ هُمُ الْفَائِزُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؛ به خدای این بنا (کعبه) قسم که این (مرد) و شیعیانش در قیامت رستگارنده [\(۱\)](#)»

و حضرت زهرا (علیها السلام) می فرمایند: «همانا سعادت مند (به معنای کامل و حقیقی کسی است که علی (علیه السلام) را در دوران زندگی و پس از مرگش، دوست داشته باشد» [\(۲\)](#)»

ص: ۴۲

۱- ینابیع الموده، قندوزی حنفی، ج ۱، ص ۱۹۶.

۲- «السَّعِيدُ مَنْ أَحَبَّ عَلِيًّا فِي حَيَاتِهِ وَبَعْدَ مَوْتِهِ». مجمع الزوائد علامه هيثمي، ج ۹، ص ۱۳۲.

فوز حقیقی و رسیدن به بهشت رضوان الهی، تنها در سایه سار ولایت ممکن خواهد شد، همانگونه که در زیارت جامعه کبیره می خوانیم: «فَازَ الْفَائِزُونَ بِوَلَايَتِكُمْ بِكُمْ يُسَلِّمُكَ إِلَى الرَّضْوَانِ؛ هر کس که رستگار شده با ولایت شماسی و با شما راه رضایت الهی پیموده می شود.»

پیامبر اعظم (صلی الله علیه و آله وسلم) نیز شرط کامیابی در آخرت را پذیرش ولایت امیرمؤمنان (علیه السلام) دانستند و فرمودند: «مَعَاشِرَ النَّاسِ، السَّابِقُونَ إِلَى مُبَايَعَتِهِ وَ مُوَالَاتِهِ وَ التَّسْلِيمِ عَلَيْهِ بِأَمْرِهِ الْمُؤْمِنِينَ أَوْلِيكَ هُمُ الْفَائِزُونَ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ؛ ای مردم! سبقت جویان به بیعت و پیمان و سرپرستی او و سلام دهندگان بر او با لقب امیرالمؤمنین، رستگارانند و در بهشت های پر بهره خواهند بود.»

گلستان خوبی ها

اشاره

«مَعَاشِرَ النَّاسِ، قُولُوا مَا يَرْضَى اللَّهُ بِهِ عَنْكُمْ مِنَ الْقَوْلِ، فَإِنْ تَكْفُرُوا أَنْتُمْ وَ مَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهُ شَيْئًا». ای مردم! آن چه خدا را خشنود می کند بگویید. پس اگر شما و تمامی زمینیان کفر ورزند، خدا را زیانی نخواهد رسانید.» فرازی از خطبه غدیر

عطر خداخواهی

با دیدن زیبایی های گلستان، حس نشاط و آرامش به انسان منتقل می شود و استفاده از گرمای خورشید هم سلامت و روشنایی برای انسان به ارمغان می آورد. این طور نیست که با نرفتن به گلستان، گلها دچار افسردگی گردند یا عطرشان را از دست بدهند! همانگونه که با خزیدن در کنج خانه و خود را از تابش نور خورشید محروم کردن، از گرما و روشنایی خورشید

کاسته نخواهد شد.

خداوند متعال با برنامه ها، ارشادها، هدایت ها و تبیین بایدها و نبایدها در قالب احکام شرعی، انسان را به گلستان سعادت و بهره مند شدن از خوان کرم الهی و معطر شدن به عطر معنویت فرا می خواند، تا آرامش، خوشی، لذت های پایدار و دیگر خوبی ها و زیبایی ها را به مشام جان انسان مؤمن و خداپاور برساند و آنان با چیدن گل های فضائل اخلاقی، شمیم خداخواهی و تقوا را در سبک زندگی خویش استشمام نموده، سعادت دنیا و آخرت را به دست آورند.

حال اگر کسی به جای گلستان زیبا و دلنشین، مسیر مقابل آن را برگزیند و به همان دلخوش باشد، تنها خود اوست که زیان می بیند و با انتخاب نادرست خویش، محرومیت ها را برای خود به ارمغان می آورد.

آینه غدیر

خداوند از فضل و عنایت خویش به بندگان فرصت زندگی داده و با فرستادن انبیا و رسولان، مسیر صحیح را بدانها نمایانده است؛ (۱) حال اگر کسی ناسپاسی نماید و مسیر ناصحیح را انتخاب نماید و با سر باز زدن از فرمان الهی، خود را در گناه و معصیت غوطه ور سازد و از معنویات و خداخواهی فاصله بگیرد، ضرر و زیان آن تنها متوجه خود او شده، لحظه به لحظه بر اضطراب و ناآرامی، تنش های عصبی، درگیری های خانوادگی، اختلافات ناتمام، سردرگمی و حیرت، خستگی و افسردگی و دیگری بلاهای او افزوده شده، وامانده و درمانده خواهد گردید. به تعبیر قرآن کریم: «وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا»؛ کسی که از یاد من روی گرداند، زندگی سختی در انتظار اوست». (۲)

ص: ۴۴

۱- قرآن کریم می فرماید: «إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا»؛ ماراه رابه او نشان دادیم ، یا شپاسگذار است [می پذیرد] ویا کفران [می کند]».سوره انسان، آیه ۳.

۲- سوره طه ، آیه ۱۲۴.

در خطبه غدیر نیز تمام تلاش پیامبر (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) آن بود که مردم را به گلستان ولایت امیرمؤمنان (علیه السلام) وارد نماید و با نمایاندن راه صحیح، آنان را از پیمودن مسیر نادرست و فرو غلطیدن در دام شهوات و تباهی‌ها رهایی بخشد؛ از این رو فرمود: «مَعَاشِرَ النَّاسِ... فَإِنْ تَكْفُرُوا أَنْتُمْ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهُ شَيْئًا أَيُّ مَرْدَمٍ!.. اگر شما و تمامی زمینیان کفر ورزند، خدا را زیانی نخواهد رسانید».

به راستی با دوری از خورشید ولایت امیرمؤمنان علی (علیه السلام) و اولاد طاهرین ایشان (علیه السلام)، چه کسانی متضرر شدند؟

تحفه ای مبارک!

اشاره

مَعَاشِرَ النَّاسِ، التَّقْوَى، التَّقْوَى، وَاحْتَدِرُوا السَّيِّئَةَ كَمَا قَالَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ: (إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ). ای مردم! تقوا را، تقوا را رعایت کرده، از سختی روز قیامت بهراسید، همان گونه که خداوند عزوجل فرمود: «البته زمین لرزه روز رستاخیز حادثه بزرگی است». فرازی از خطبه غدیر

هنگامه خطر

عقل انسان حکم می کند که هر جا احتمال خطر و آسیب وجود دارد، دست به عصا شده و با احتیاط گام بردارد؛ همانگونه که هنگام قدم نهادن در محیطی که احتمال انفجار مین وجود داشته باشد، ترسان و لرزان حرکت خواهد نمود و خود را از آن منطقه دور می سازد.

تقوایی که در آموزه های دینی بیان شده و آیات و روایات فراوانی به آن اشاره کرده اند، سنگر گرفتن در مقابل تیرهای گناه شیطان و وسوسه هایی است که از هرسو، قلب و ذهن انسان را نشانه رفته اند تا او را مجروح کرده و به تدریج از پای در آورند.

امیرمؤمنان حضرت علی (علیه السلام) نیز در تیسین واژه تقوا تعابیر جالبی دارد: «اعْلَمُوا عِبَادَ اللَّهِ أَنَّ التَّقْوَى دَارُ حِصْنٍ عَزِيزٍ؛ بندگان خدا! بدانید تقوا دژی پولادین و نفوذناپذیر است». (۱)

در جای دیگر فرموده اند: «بندگان خدا! شما را به تقوای الهی سفارش می کنم...؛ زیرا تقوا در زندگی امروز شما، سپر و نگهبان در برابر گناهان است و در فردا، راهی برای رفتن به بهشت است». (۲)

تحفه ای مبارک

براین باور، تقوا، تحفه ای است آسمانی و حرزی است مبارک که نگهدارنده زمینیان از انحراف و ناهنجاری و دوری از سرشت خدایی آنان است که با ایجاد نورانیت در نهاد انسان متقی، درجه صبوری و تحمل سختیها را بالا برده، حافظ و نگهدارنده او از لغزش ها و انحراف های گوناگون فردی، خانوادگی، اجتماعی، سیاسی و مانند آن خواهد شد.

به تعبیر شهید مطهری (رحمه الله): یکی از مسائل روز در دنیای ما مسئله طلاق است. بدون شک عوامل اجتماعی گوناگونی در بروز این مسئله دخالت دارد. اما به طور کلی عامل اصلی افزایش طلاق ها، از بین رفتن عنصر تقوا است. اگر تقوا از میان مردم کم نشده بود و مردان و زنان بی بندوبار نشده بودند، این قدر طلاق زیاد نمی شد. در زندگی قدیم نواقص و مشکلات بیشتری وجود داشت. حتماً مشکلاتی که در زندگی خانوادگی امروزی است در گذشته زیادتر بود، ولی در عین حال، عنصر ایمان و تقوا بسیاری از آن مشکلات را حل می کرد. ولی ما امروز این عنصر را از دست داده ایم و با اینکه وسائل زندگی بهتر است، با مشکلات بیشتری مواجه هستیم. (۳)

ص: ۴۶

۱- نهج البلاغه، خطبه ۱۵۷.

۲- همان، خطبه ۱۹۱.

۳- نک: مرتضی مطهری - ده گفتار - صفحه ۳۴-۳۷.

هر قدم پا پس نهادن از تقوا و بی تفاوتی نسبت به جلوه ای از جلوه های خداترسی و هرگونه بی خیالی نسبت به مصداقی از مصداقی پرهیز از گناه، منجر به لغزش پایه های دینداری و تسلط بیش از پیش شیطان بر انسان خواهد شد؛ به گونه ای که روزی فرا می رسد که آدمی نه تنها نسبت به انجام واجبات و دستورات دینی سرباز می زند، بلکه از انجام رفتار غیراخلاقی و غیردینی نیز احساس شرم نمی کند و معارف دینی و احکام شرعی مانند نماز، حجاب، غیرت ناموسی، رعایت عفت کلام، کسب حلال و مانند آن را یکی پس از دیگری کنار زده، کارش به مقابله با ولی خدا و رهبر حکومت اسلامی می انجامد؛ از این رو رسول خدا در خطبه غدیر با هشدار نسبت به این مسئله فرمودند: «مَعَاشِرَ النَّاسِ، التَّقْوَى، التَّقْوَى، ای مردم! تقوا را، تقوا را رعایت کنید»، و فرمود: «ای مردم! آن چنان که شایسته ترس از خداست، از او بترسید و جز در مسلمانی نمیرید». (۱)

خیلی مراقب باشید!

اشاره

«فَقُولُوا بِأَجْمَعِكُمْ: إِنَّا سَامِعُونَ مُطِيعُونَ رَاضُونَ مُنْقَادُونَ... بَايِعْكَ عَلَى ذَالِكَ بِقُلُوبِنَا وَأَنْفُسِنَا وَالسِّنِينَ وَأَيْدِينَا» پس همگان بگوئید: البته که سخنان تو را شنیده پیروی می کنیم و از آنها خشنودیم و بر آن گردن گذاریم... با تو پیمان می بندیم با دل و جان و زبان و دستهایمان»،

فرازی از خطبه غدیر

دلم تاریک شده، پندی ده!

شخصی نزد مردی پارسا، کیسه ای پر درم به دست گرفت و گفت: ای استاد! دلم تاریک

ص: ۴۷

۱- مَعَاشِرَ النَّاسِ، (إِتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ).

شده، مرا پندی ده؟

مرد پارسا گفت: آندر آن کیسه چه داری؟

گفت: درم . گفت: چند است؟

گفت: هزار درم.

گفت: سر کیسه باز کن!

پارسا مرد، یک درم بر گرفت و گفت: «پیش تر آی!».

پیش تر آمد. پارسا آن درم بر چشم وی نهاد و گفت: چشم باز کن و بنگر!

گفت: این درم بر چشم من است، نمی بینم .

گفت: ای مرد! یک درم بر چشم سر نهادی، دنیا را نمی بینی. پس هزار درم بردل نهادی، چگونه چشم دل تاریک نشود، تا آخرت را بینی! (۱)

موانع دیدن

گاهی انسان با رفتارها و سبک زندگی که برگزیده، جلوی بصیرت و حق بینی خود را گرفته و از دیدن حقایق محروم می شود؛ دلبستگی شدید به رفاه و تجملات دنیایی، اعتیاد به شبکه های اجتماعی و فضاهای مجازی، جمع های غیرضروری و آلوده با دوستان یا فامیل بی اعتنا به مسائل دینی، تشریفات زائد و مسرفانه، رها کردن همسر و دختر به بهانه آزادی و روشنفکرنمایی، ولنگاری در کسب و کار، پرداختن واجبات مالی همانند خمس و ... همه اینها به مثابه موانع و حائل هایی است که جلوی دیدگان انسان قرار گرفته ، او را از مشاهده

ص: ۴۸

زیبایی های معنوی و حقایق دینی محروم می کند و در مواقع لزوم، قدرت واکنش و دل کندن از این عادت ها را از انسان سلب می نماید.

ناگفته روشن است که اسلام با رفاه مادی معقول و شادی و لذت حلال نه تنها مخالف نیست، بلکه سفارش و تأکید نیز نموده است، آنچه مورد انتقاد است، اصل قرار گرفتن این امور و غفلت از اصول و باورهای است که به تدریج به حاشیه رانده شده و تبدیل به فرعی از امور زندگی می گردد؛ همانگونه که رسول خدا (صلی الله علیه و آله وسلم) فرمودند: «زمانی برای مردم فرا رسد که شکم هاشان خدایانشان است و زنانشان، قبله آنان و دینارهایشان، دینشان و شرف و افتخارشان، کالاهایشان است. از ایمان فقط نامی و از اسلام تنها نشانی و از قرآن فقط درسی باقی می ماند. ساختمان مساجدشان آباد و قلبهایشان از هدایت خراب و ویران است...»

صحابه تعجب کردند و گفتند: ای رسول خدا! آیا آنان بت ها را می پرستند؟

فرمود: آری، هر درهمی نزد آنان بتی است « (۱).

آینه غدیر

رسول خدا (صلی الله علیه و آله وسلم) با هشدار نسبت به این خطر و آفت بزرگ دینداری، از آنان خواست که با تمام وجود خویش پیمان ببندند که از ولایت امیرمؤمنان (علیه السلام) جدا نشوند و بر عهد خویش باقی بمانند؛ اگرچه آن مردم دنیاپرست و نااهل، با کمی تهدید و تطمیع، از حضرت روی گردان شدند و به ورطه دنیا خواهی افتادند و فهماندند که دنیا زندگی و رفاه طلبی، به دوری از ولایت، مظلومیت رهبر و فراموشی باورها خواهد انجامید.

در نقطه مقابل، ولایتمداران و محبان حقیقی، به هیچ قیمتی نعمت ولایت را معاوضه

ص: ۴۹

۱- «يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ بُطُونُهُمْ آلِهَتُهُمْ وَ نِسَاؤُهُمْ قِبَلَتُهُمْ وَ دَنَائِرُهُمْ دِينُهُمْ وَ شَرَفُهُمْ مَتَاعُهُمْ مَسَاجِدُهُمْ مَعْمُورَةٌ وَ قُلُوبُهُمْ خَرَابٌ عَنِ الْهُدَى كُلِّ دَرَاهِمٍ عِنْدَهُمْ صَنَمٌ « بحار الأنوار، ج ۲۲، ص ۴۵۳.

نموده، خشنودی مولایشان را قابل فروش نمی دانند؛ همانگونه که پیامبر (صلی الله علیه و آله وسلم) فرمود: «أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَهُمُ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَرْتَابُوا؛ بدانید که یاران و دوستان پیشوایان، کسانی هستند که به باور رسیده و از تردید و انکار دور خواهند بود».

روز ملاقات

اشاره

«وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَا قَدَّمَتْ لِغَدٍ وَاتَّقُوا اللَّهَ أَنْ تُخَالِفُوهُ» هر کس باید بنگرد که برای فردای رستاخیز خود چه پیش فرستاده است».

فرازی از خطبه غدیر

ثانیه های تأمل

تا به امروز چه تعداد از انسانها زمان اقامت دنیایی شان به پایان رسیده و از دنیا کوچ کرده اند؟

دیر یا زود، نوبت ما و دیگران نیز فرا می رسد و پرونده ها مختومه شده ، مهر «باطل شده» بر آن نقش می بندد؛ با این تفاوت اساسی که همین مرحله کوتاه و چند ساله از زندگی، در نگرش خدا باوران، مرحله ای گذرا برای رسیدن به زندگی حقیقی است که در فرصت حیات دنیایی، برای آخرت خویش ذخیره نموده، تا اینکه ثمره رفتارها، گفتارها و تلاش هایشان را مشاهده نمایند.

آنچه اهمیت دارد این است که انسان به این باور برسد که زندگی او محدود به دنیا نیست و او همانند رونده و مسافری است که در نهایت باید از این مسیر، به جهان آخرت که جهان ابدی و جاوید است، منتقل شود. (۱)

به همین جهت، آموزه های دینی، همیشه انسان را از این اندیشه برحذر داشته است که

ص: ۵۰

۱- حضرت علی (علیه السلام) فرمودند: «الدُّنْيَا دَارٌ مَمَرٌ لَّا دَارٌ مَّقَرٌّ؛ دنیا جای گذار است و نه جای قرار». نهج البلاغه ، حکمت ۱۳۳.

مبادا به دنیا و جاذبه های موقت و فناشدنی آن به گونه ای سرگرم شود که جهان باقی و ابدی را به کلی فراموش کند: «قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيلٌ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ مِّنْ لِّمَنِ اتَّقَىٰ؛ [ای پیامبر!] بگو متاع دنیا ناچیز است و آخرت برای کسی که تقوا ورزید، بهتر است» (۱).

و می فرماید: «آیا به زندگی دنیا به جای آخرت راضی شده اید؟» (۲)

آنچه نباید فراموش گردد اینکه آبادانی خانه آخرت، در دنیا انجام می گیرد (۳) و با اعمال و گفتار نیک، باید بذر خیر و خوبی را افشانند و در آخرت، نتیجه آن را درو کرد.

آینه غدیر

پیامبر عظیم الشان (صلی الله علیه و آله وسلم) در آن اجتماع عظیم، مسیر صحیح را مشخص کردند، گفتنی ها را گفتند و خطوط قرمز و مواضع خطر و لغزشگاه ها را بیان کرده، با صراحت تمام، در پیش چشم هزاران نفر از حاضران، رهبر و راهنما را معرفی نمودند، تا بدانند که در روز ملاقات و روزی که در قیامت به دیدار آن حضرت مشرف خواهند شد؛ ثمره ولایت پذیری و عمل به دستورهای الهی را خواهند چشید. آن حضرت خطاب به امیر مؤمنان (علیه السلام) می فرمود: «وَشِيعَتُكَ عَلَيَّ مَنَابِرٌ مِّنْ نُورٍ مُّبِيضَةٍ وَجُوهُهُمْ حَوْلِي؛ و شیعیان تو بر منبرهایی از نور هستند؛ در حالی که چهره های شان سفید (و نورانی است، در بهشت گرد من هستند» (۴).

هنوز فرصت باقی است!

اشاره

«وَلَا تَتَّصِرُوا عَنِ الْمَشَاهِدِ إِلَّا بِتَوْبَةٍ وَ إِقْلَاعٍ» و از زیارتگاه ها جز با توبه و بازایستادن [از گناهان] برنگردیده.

فرازی از خطبه غدیر

ص: ۵۱

۱- سوره نساء، آیه ۷۷.

۲- «أَرْضِيْتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ». سوره توبه، آیه ۳۸.

۳- به تعبیر پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله وسلم) «الدنيا مزرعة الآخرة؛ دنیا مزرعه آخرت است». التحفه السنیه (مخطوط)، سید عبدالله جزایری، ص ۶۸.

۴- امالی شیخ صدوق، ص ۱۵۶. مشابه این جمله رادر دعای ندبه میخوانیم: «وَشِيعَتُكَ عَلَيَّ مَنَابِرٌ مِّنْ نُورٍ مُّبِيضَةٍ وَجُوهُهُمْ حَوْلِي فِي الْجَنَّةِ وَهُمْ حَيْرَانِي؛ و شیعیان تو بر منبرهای از نور هستند؛ درحالی که چهره های شان سفید (نورانی) است، در بهشت گرد هم هستند و آنها همسایه های من می باشد».

باید اذعان نمود که امروزه با توجه به رواج مظاهر فساد و گناه در فضای مجازی و حقیقی، بستر آلودگی و ارتکاب گناه سهولت بیشتری یافته و خودکنترلی و مدیریت هواهای نفسانی، عزم و اراده ای خدایی و توفیق و برنامه ریزی دقیق تری می طلبد.

انسان باید مراقب باشد نلغزد، یا اگر لغزید و در دام وسوسه های شیطان افتاد، فوری توبه نموده و با استغفار و عزم جدی، از گناه فاصله بگیرد تا سیاهی و چرک گناه بردلش نشیند.

روزنه امید و زیبایی مسئله آنجاست که همیشه یکی هست که خاطرخواه و منتظر اوست؛ کسی که از پدر و مادر مهربان تر است و مهرش در وصف نمی گنجد. از این رو، انسان هر اندازه که آلوده شده باشد، حق ناامیدی ندارد!؟

قرآن کریم در آیات متعدد، مردم را به توبه و بازگشت به درگاه الهی ترغیب کرده و آنان را از ناامیدی برحذر داشته است: «قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا»؛ ای پیامبر! به بندگان گنه کار من بگو: ای بندگان من که بر خود اسراف و ستم کرده اید! از رحمت و بخشایش خداوند ناامید نشوید، خداوند همه ی گناهان شما را می آموزده. (۱)

آینه غدیر

در سخنرانی غدیر، پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله وسلم) دو نکته کلیدی و دو فرمول همیشگی ذکر نمودند

فرمول اول: توبه معاندان و منکران ولایت پذیرفتنی نیست و آنان در درکات جهنم عذاب خواهند شد، آنجا که فرمود: مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّهُ إِمَامٌ مِنَ اللَّهِ، وَلَنْ يَتُوبَ اللَّهُ عَلَىٰ أَحَدٍ أَنْكَرَ

ص: ۵۲

وَلَا يَتَّبِعُهُ وَلَكِنْ يَغْفِرُ لَهُ؛ ای مردم! بدانید که علی (علیه السلام) از سوی خدا امام است و هرگز خداوند توبه منکر او را نپذیرد و او را نیامرزد».

فرمول دوم: وابستگی به خاندان ولایت و واسطه قرار دادن آنان به درگاه الهی با حضور در مشاهد شریفه و زیارتگاه های منسوب به آنان، عامل مهمی در پذیرش توبه و پاکی انسان از گناهان است؛ همانگونه که فرمود: «وَلَا تَنْصِرُوا عَنِ الْمَشَاهِدِ إِلَّا بِتَوْبَةٍ وَ إِقْلَاعٍ؛ و از زیارتگاه ها جز با توبه و بازایستادن از گناهان برنگردیده».

عقب نشینی ممنوع

اشاره

«وَأَتَقُوا اللَّهَ أَنْ تُخَالِفُوهُ فَتَزِلَّ قَدَمُ بَعِيدٍ ثُبُوتِهَا» تقوای الهی پیشه کنید و از مخالفت با علی بپرهیزید. مبدا که گام هایتان پس از استواری بلغزد.

فرازی از خطبه غدیر

درجه محبت و بندگی

همه انسان ها خواستار پیشرفت و موفقیت روزافزون در ابعاد مختلف زندگی بوده و از بازگشت به عقب و قهقهه رفتن، ناراحت و نگران می شوند و خیلی زود به فکر چاره افتاده ، درصدد جبران این عقب ماندگی بر می آیند.

عقب گرد از مسائل معنوی و تنزل رتبه های دینداری نیز، نقطه ضعفی مهم در زندگی انسان مؤمن به شمار می آید.

انسان دیندار باید همواره در حالات خود کنکاش نموده و با مراجعه به قلب، میزان تغییرات احتمالی را بسنجد تا دریابد که سبک زندگی و روش عبادی و معنوی او، بر میزان خدا باوری و حس و حال عبادی و معنوی او افزوده یا بالعکس، تیرگی و بی تفاوتی نسبت به معنویات و

آیا محبت خدا و خشیت و خوف از پروردگار در دل او افزایش یافته یا نه؟ آیا باور به احکام الهی و پایبندی به بایدها و نبایدهای خداوند، بیشتر شده یا اینکه سهل انگاری و سبک شمردن احکام و مقررات را در پی داشته است؟

با طرح پرسش هایی این چنینی، به آسانی می توان سبک زندگی خود را به نقد کشاند و از درجه و رتبه معنویت و دینداری خویش آگاه شد و به همان اندازه، از درجه ارزشمندی و منزلت خویش نزد خداوند مطلع گردید؛ همانگونه که حضرت علی (علیه السلام) فرمود: «هر کس از شما که می خواهد جایگاه و منزلت خود را در نزد خداوند بداند، پس باید ببیند که جایگاه و منزلت خداوند در آن هنگام که به گناهی می رسد چگونه است. جایگاه او نزد خداوند تبارک و تعالی، به همان مقدار است که جایگاه خداوند در نزد او است. (۱)»

آینه غدیر

پیامبر (صلی الله علیه و آله وسلم) در خطبه غدیر فرمود: مراقب شیطان و حيله های او باشید؛ زیرا او گام به گام و مرحله به مرحله شما را به دام می اندازد و از خدا و باورهای دینی دور می سازد.

ای بندگان خدا! لغزش های کوچک را ناچیز نشمیرید و هیچ گناهی را کم ارزش ندانید؛ چه بسا همین لغزش ها و گناهان به ظاهر کوچک و ناچیز در نظر شما، گام های دوری از خدا و نزدیکی به شیطان را برایتان رقم بزند، تا جایی که حس حضور خدا در زندگی شما کمرنگ و بی اثر شده، فرامین الهی را یکی پس از دیگری کنار گذارده، همانند سربازی مطیع، به مقابله باولئی و رهبر منصوب از جانب خداوند خواهید شتافت.

ص: ۵۴

۱- «مَنْ أَرَادَ مِنْكُمْ أَنْ يَعْلَمَ كَيْفَ مَنَزِلَتُهُ عِنْدَ اللَّهِ فَلْيَنْظُرْ كَيْفَ مَنَزِلَةُ اللَّهِ مِنْهُ عِنْدَ الدُّنُوبِ كَذَلِكَ مَنَزِلَتُهُ عِنْدَ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى». خصال شیخ صدوق، ص ۶۱۷.

«مَعَاشِرَ النَّاسِ، قَدْ ضَلَّ قَبْلَكُمْ أَكْثَرُ الْأَوَّلِينَ، وَاللَّهُ لَقَدْ أَهْلَكَ الْأَوَّلِينَ، وَهُوَ مُهْلِكُ الْآخِرِينَ.» ای مردم! پیش از شما، بسیاری از گذشتگان گمراه شدند و خداوند آنان را نابود کرد و همو، نابودکننده آیندگان است.

فرازی از خطبه غدیر

آینه عبرت

یکی از شگفتی های زندگی انسان این است که با آنکه بارها عواقب تلخ و پیامدهای خطرناک رفتارهای نادرست و ناهنجاری ها را به چشم خود دیده ، خواننده یا شنیده است، اما با فاصله ای اندک، آن را فراموش کرده، خود نیز همان شیوه غلط را برمی گزیند.

مشاهده تصادفی هولناک تا دقایقی باعث رانندگی محتاطانه او خواهد شد، ولی دیرزمانی نمی پاید که برخی دوباره، روشی نامعقول و خلاف قانون در پیش می گیرند؛ گویا او تافته جدا بافته بوده و خطر و حادثه فقط برای دیگران نوشته شده است؛ یا مثل برخی بانوان و دختران که با بی اعتنایی به حجاب و پوشش، با اعتیاد به شبکه های اجتماعی و دوستی های مجازی، در دام شیادان و فریبکاران، آبرو و حیثیت شان به خطر افتاده و زندگی خانوادگی و آینده شان دستخوش تغییر گردیده است.

قرآن و روایات به ما آموخته اند که زندگی پیشینیان همچون آینه ای در برابر انسان است که بانیک نگریستن در آن می توان به علل ناکامی و بدبختی آنان پی برد و درس عبرتی برای آینده خویش برگرفت و خود را از عقوبت الهی و پیامدهای دنیایی مصون داشت. قرآن کریم به صراحت می فرماید: «فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ!»؛ پس عبرت بگیرید ای صاحبان

بصیرت» (۱) و پیرامون بیان داستانهای انبیا و امتشان می فرماید: «لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِأُولِي الْأَلْبَابِ»؛ در بیان قصه ها و داستان های پیامبران و امت هایشان، عبرتی است برای اندیشمندان و صاحبان خرد» (۲).

حضرت علی (علیه السلام) نیز در نهج البلاغه می فرماید: «بدانید ای بندگان خدا، شما در حال پیمودن همان راهی هستید که گذشتگان و انسان های قبل از شما رفته اند؛ آنان از شما عمرشان درازتر و خانمانشان آبادتر و آثارشان بهتر بود، کردند و گذاشتند و رفتند، آوازشان خاموش شد، بادهاشان فرو نشست، تنهانشان پوسید، خانه هایشان خالی ماند و آثارشان محو گردید. کاخ های محکم بنیان برافراشته، و بالش و بسترها را با سنگ های به هم پیوسته و قبرهای فرورفته و سنگ لحد، معاوضه کردند، قبرهایی که در فضای ویرانی بنا شده و با خاک انباشته شده است» (۳).

آن حضرت همچنین می فرماید: «از کیفرهایی که بر اثر سوء افعال و اعمال ناپسند بر امت های پیشین وارد شد برحذر باشید، حالات آنها را در خوبی و بدی به یاد آورید و بترسید از اینکه شما مانند آنان باشید» (۴).

به گفته سعدی:

اینکه در شهنامه ها آورده اند

رستم و روین [تن اسفندیار

تا بدانند این خداوندان ملک

کز بسی خلق است دنیا یادگار

این همه رفتند و مای شوخ چشم

هیچ نگرفتیم از ایشان اعتبار (۵)

ص: ۵۶

۱- سوره حشر ، آیه ۲، نیز نک : سوره آل عمران ، آیه ۱۳.

۲- سوره یوسف، آیه ۱۱۱.

۳- « وَ اعْلَمُوا، عِبَادَ اللَّهِ، أَنَّكُمْ وَ مَا أَنْتُمْ فِيهِ مِنْ هَذِهِ الدُّنْيَا عَلَى سَبِيلِ مَنْ قَدْ مَضَى قَبْلَكُمْ، مِمَّنْ كَانَ أَطْوَلَ مِنْكُمْ أَعْمَارًا، وَ أَعْمَرَ دِيَارًا، وَ أَبْعَدَ آثَارًا، أَصْبَحَتْ أَصْوَاتُهُمْ هَامِدَةً، ...» نهج البلاغه ، خطبه ۲۲۶.

۴- « اِحْدَرُوا مَيَّا نَزَلَ بِالْأَمَمِ قَبْلَكُمْ مِنَ الْمُثَلَّاتِ بِسُوءِ الْأَفْعَالِ، وَ ذَمِيمِ الْأَعْمَالِ. فَتَيَذَكَّرُوا فِي الْخَيْرِ وَ الشَّرِّ أَحْوَالَهُمْ، وَ اِحْدَرُوا أَنْ تَكُونُوا أَمْثَالَهُمْ...» نهج البلاغه ، خطبه ۱۹۲، معروف به خطبه قاصعه.

۵- کلیات سعدی ، باتصحیح محمد علی فروغی ، ص ۸۱۲.

پیامبر اعظم (صلی الله علیه و آله وسلم) در خطابه غدیر خودشان خطاب به حاضران فرمودند: بر مبنای سنت الهی، مجرمین و گنهکاران در هر زمان و مکانی که باشند، مورد عقوبت قرار خواهند گرفت، همانگونه که مجرمان از امت های پیشین نیز به چنین عذاب هایی گرفتار آمدند.

نکته قابل دقت اینکه، این سخنان حضرت مبنی بر مجرم بودن و گرفتار شدن به عذاب الهی، پس از هشدار درباره انحراف از خط ولایت، غضب حکومت و تبدیل حکومت به پادشاهی ذکر شده است و این مسئله را محک آزمایشی برای مسلمانان شمردند که آیا با این گناه و جرم، همکاری و همراهی خواهند داشت یا اینکه به وظیفه خویش عمل خواهند نمود و از جانشین حقیقی اطاعت خواهند کرد. حضرت فرمود: «خداوند در کتابش آورده آیا پیشینیان را هلاک نکردیم و به دنبال آنان آیندگان را گرفتار نساختم؟ ما بدکاران و مجرمان عالم را همین گونه هلاک می سازیم. وای به حال آنان که آیات خدا را تکذیب کردند!» (۱)

گویی به همگان هشدار می دهند که نتیجه اعراض و رویگردانی از دستورهای خداوند و دوری از ولایت، هلاکت و نابودی و استحقاق آتش اختلاف، بی عدالتی، ظلم و ستم و ... در دنیا و عذاب دردناک در آخرت خواهد بود.

ص: ۵۷

۱- «قال الله تعالى: أَلَمْ نُهَبِكِ الْأَوَّلِينَ، ثُمَّ نُنَبِّهِهُمْ الْآخِرِينَ، كَذَلِكَ نَفْعِلُ بِالْمُجْرِمِينَ، وَيَلُومُنَا لِلْمُكَذِّبِينَ». نک: سوره
مرسلات، آیات ۱۶-۱۹.

«مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ لَمْ يَكُنْ لِيَدْرِكُمْ عَلَى مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّى يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ» هان مردمان! هر آینه خداوند عزوجل شما را به حالتان رها نخواهد کرد تا ناپاک را از پاک جدا کند».

فرازی از خطبه غدیر

وقتی پیام رسول خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) در مورد جانشینی امیرمؤمنان پخش گردید، فردی به نام «حارث بن نعمان فهري» به نزد آن حضرت آمده، گفت: «ای محمد! از طرف خدا به ما دستور دادی که شهادتین را بگوییم و ما را به نماز، روز []، حج و زکات دستور دادی، ما نیز پذیرفتیم. بالأخره راضی نشدی تا این که دست عموزاده ات را گرفتی، او را بر همه برتری دادی، به عنوان رهبر و جانشین خودت بر ما قرار دادی و گفتی: «مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلِيٌّ مَوْلَاهُ» آیا این کار از طرف خودت بود یا از طرف پروردگار».

پیامبر (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) فرمود: «قسم به آن خدایی که جز او خدایی نیست، این امر از طرف پروردگار می باشد.» حارث که با شنیدن این سخن از پیامبر (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) سخت عصبانی شده بود، در حالی که به طرف شتر خود می رفت، گفت: خدایا! اگر آن که محمد می گوید، حقیقت دارد، سنگی از آسمان بر سر ما بفرست، یا ما را به عذابی دردناک مبتلا کن.

او هنوز به شتر خود نرسیده بود که سنگی از آسمان، بر سرش فرود آمد و در دم کشته شد. در این هنگام این آیه نازل شد: «سَيَلَّ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ لِلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ» (۱)؛ درخواست کننده (از ما) تقاضای عذاب کرد که انجام می گیرد (این عذاب) برای کافران است و هیچ کس نمی تواند آن را دفع کند. (۲)

ص: ۵۸

۱- سوره معارج، آیه ۱.

۲- مناقب آل ابی طالب، ابن آشوب، ج ۲، ص ۲۴۰.

یکی از سنت های قطعی الهی، سنت ابتلا و آزمایش است که همه مردم از انبیا گرفته تا دیگران، مورد آزمایش های مختلفی مانند: ترس، گرسنگی، زیان مالی و جانی و... قرار می گیرند (۱) تا عیار ادعاها و اداها نمایان گردد. بدیهی است هرکس بتواند از این آزمایش های الهی سربلند خارج شود، به سعادت نائل گردیده و امتیاز قبولی در این امتحان الهی را به دست می آورد.

آینه غدیر

در بستر آزمایش ها و ابتلائات است که درستی و صدق ادعاهای دین داری، ولایت مداری و خداخواهی افراد معلوم می گردد. (۲) اکنون در زمان غیبت حضرت صاحب الامر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) نیز مردم همواره در حال ابتلاء و آزمایش هستند که آیا از جانشین آن حضرت و رهبر حکومت اسلامی اطاعت می نمایند یا خیر؟ آیا در سختی های حکومت و تهدیدها و تحریم ها، همچنان بر عهد و میثاق خویش پایبند می مانند یا نه؟

آیا حيله های دشمنان، آنان را از پیمودن راه دلسرد و مردد می نماید یا خیر؟ آیا از امتحان های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و... پیروزمندانه خارج می شوند، یا اینکه آنچه خود پسندیدند را به کار می گیرند و آنچه را به مذاقشان خوش نیامد، با توجیه و تفسیر به رأی، کنار می نهند؟! و

دانسته یا نادانسته، اینها آزمایش هایی است که سر راه بندگی خدای متعال و ادعای ولایتمداری و پیروی از ولایت معصومین (علیهم السلام) قرار گرفته، یا خواهد گرفت.

ص: ۵۹

۱- قرآن کریم می فرماید: «وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ» ؛ قطعاً همه ی شما را با چیزی از ترس ، گرسنگی ، و کاهش در مال ها و جان ها و میوه ها، آزمایش می کنیم و بشارت ده به استقامت کنندگان « سوره بقره، آیه ۱۵۵.

۲- به تحقیق کسانی که قبل از آن ها بودند رانیز امتحان کردیم ، پس خداوند هم کسانی که صادق هستند وهم دروغگویان را مشخص و معلوم می کند « . ر .ك سوره بقره ، آیه ۱۵۵.

به فرموده رهبر معظم انقلاب (حفظه الله): قضایای تاریخی از این قبیل، قضایای یک برهه خاص از تاریخ نیست.

رگ رگ است این آب شیرین و آب شور

بر خلاق می رود تا نفخ صور

جریان کفر، جریان ایمان، جریان نفاق و انسان هایی که در قرآن به «فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ» تعبیر شده است، جریان های ویژه ای نیستند که در صدر اسلام به وجود آمده باشند، قبل از آن نباشند و بعد از آن هم نباشد؛ این جور نیست، همه زمان ها، از جمله در زمان ما هستند. (۱)

پیش خودتان حساب کنید و ببینید کجایید؟ این که می گوئیم سررشته مطلب، سپرده به دست ذهن؛ یعنی تاریخ را با قصه اشتباه نکنیم. تاریخ یعنی شرح حال ما، در صحنه ای دیگر.

تاریخ یعنی من و شما؛ یعنی همین هایی که امروز اینجا هستیم. پس اگر ما شرح تاریخ را می گوئیم، هر کداممان باید نگاه کنیم و ببینیم در کدام قسمت داستان قرار گرفته ایم. بعد ببینیم کسی که مثل ما در این قسمت قرار گرفته بود، آن روز چگونه عمل کرد که ضربه خورد؟ مواظب باشیم آن طور عمل نکنیم. (۲)

وَالسَّلَامُ عَلَيَّ مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَى

ص: ۶۰

۱- بیانات مقام معظم رهبری در جمع سپاهیان و بسیجیان لشکر ۱۰ سید الشهداء؛ در تاریخ بیست و ششم مهرماه سال ۱۳۷۷.

۲- بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در سال ۷۶ به نقل از خبرگزاری فارس شماره: ۸۱۰۱۶۱۴۹۶.

۱. دینُ الله الذی نَزَلَ بِهِ جَبْرَائِلُ عَلَی مُحَمَّدٍ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)

۲. تفسیر فرات، فرات کوفی، ص ۵۱، ح ۱۰؛ بحارالانوار، ج ۳۶، ص ۱۲۸، ح ۷۱.

۳. گلچینی از متون ادبی مختلف پیرامون غدیر، با اندکی دخل و تصرف.

۴. سوره مائده، آیه ۵؛ «امروز دین شما را کامل کردم و نعمت را بر شما تمام نمودم و اسلام را به عنوان دین شما پسندیدم.

۵. سوره مائده، آیه ۳؛ «امروز کفار از شکست دین شما ناامید شدند، از آنها نترسید، از من بترسید (از اینکه مخالفت کنید)»

۶. سوره بینه، آیه ۷؛ «به راستی کسانی که ایمان آوردند و عمل صالح انجام دادند، آنها بهترین مردمند».

۷. سوره رعد، آیه ۷؛ «تو ترساننده (و بشارت دهنده) هستی؛ ولی برای هر گروهی هدایت کننده (و امامی) هست».

۸. سوره انسان، آیه ۹؛ «ما فقط برای رضای خدا به شما طعام می دهیم و از شما انتظار هیچ پاداش و تشکری را نداریم.

۹. سوره توبه، آیه ۱۱۱؛ «خداوند از مؤمنین جان و مالشان را در مقابل بهشت می خرد».

۱۰. سوره معارج، آیه ۱؛ «درخواست کننده از ما) تقاضای عذاب کرد که انجام می گیرد این عذاب) برای کافران است و هیچ کس نمی تواند آن را دفع کند».

۱۱. سوره آل عمران، آیه ۶۱؛ «هرگاه بعد از علم و دانشی که به تو رسیده (باز) کسانی درباره مسیح با تو به ستیز برخیزند، بگو: بیایید ما فرزندان را و شما نیز فرزندان خود را دعوت کنیم، ما زنان خویش را دعوت نماییم، شما نیز زنان خویش را؛ ما از نفوس خود (و کسی که همچون جان ما است) دعوت کنیم، شما نیز از نفوس خود، آنگاه مباحله

کنیم...».

۱۲. سوره رعد، آیه ۴۳.

۱۳. سوره صفات، آیه ۲۴.

۱۴، سوره احزاب، آیه ۲۳.

۱۵. سوره نساء، آیات ۱ و ۲.

۱۶. سوره زلزال، آیات ۱ و ۲.

۱۷. امیرالمؤمنین از منزل بیرون آمد و لب‌ها را حرکت داد و دست مبارکش را بر زمین قرار داد و فرمود: «مالی؟ اُسْیُکُنِی فِیْکَ تِ بِاِذْنِ اللّٰهِ؟ تو را چه شده است؟ ساکت باش! پس به اذن الهی ساکت شد.» تفسیر الصافی، ملا محسن فیض کاشانی، ج ۵، ص ۳۵۸.

۱۸. نک: امام علی (علیه السّلام) در آینه قرآن، سید جواد حسینی، ماهنامه مبلغان، ش ۱۸۰؛ الغدیر، علامه امینی، ج ۲، ص ۵۵۵۲، ج ۳، ص ۱۱۱۰۶.

۱۹. ینابیع الموده، قندوزی، ج ۱، ص ۱۴۸.

۲۰. تمامی روایات از پیامبر اعظم (صلی الله علیه و آله وسلم) نقل شده است.

۲۱. بحار الأنوار، ج ۲۷، ص ۱۴۲.

۲۲. بحار الانوار، ج ۲۶، ص ۳۴۷.

۲۳. مناقب ابن شهر آشوب، ج ۳، ص ۲۶۸.

۲۴. ارشاد القلوب، دیلمی، ص ۲۱۷.

۲۵. مائه منقبه من مناقب امیرالمؤمنین و الأئمه، ابن شاذان قمی، ص ۱۷۶؛ ارشاد القلوب، دیلمی، ج ۲، ص ۲۰۹؛ بحار الأنوار، ج ۲۶، ص ۲۲۹.

۲۶. بحار الانوار، ج ۲۸، ص ۱۹۷.

۲۷. مستدرک الوسائل، ج ۱۵، ص ۳۳۸؛ تاریخ مدینه دمشق، ج ۴۲، ص ۳۴۱.

٢٨. بحار الانوار، ج ٣٩، ص ٩٨. ح ١٠.

٢٩. بحار الانوار، ج ٢٧، ص ٩٤؛ تفسير نور الثقلين، ج ٥، ص ٧٠٢؛ ميزان الحكمة، ج ١، ص ١٤١.

٣٠. مائه منقبه من مناقب أمير المؤمنين و الأئمه، ابن شاذان قمى، ص ٤٢؛ بحار الانوار، ج ٢٢، ص ٣٢٠.

٣١. مائه منقبه، ص ١٧٦؛ بحار الانوار، ج ٢٦، ص ٢٢٩.

٣٢. الأمالى، شيخ صدوق، ص ٣٦١؛ ينابيع الموده، ج ١، ص ٢٤٩.

٣٣. كافي، ج ١، ص ٢٠٩.

٣٤. بحار الانوار، ج ٢٧، ص ١٩٤.

٣٥. عيون اخبار الرضا (عليه السلام)، ج ٢، ص ٢٣٦؛ المستدرک، حاکم نيشابورى، ج ٣، ص ١٣٥؛ كنز العمال، ج ١٣، ص ٦٦٢.

٣٦. مناقب خوارزمى، ص ٢٣٥، كنز العمال، متقى هندی، ج ١١، ص ٦٢٠.

٣٧. ذخائر العقبى، عبدالله طبرى، ص ٧١؛ المراجعات، علامه شرف الدين، ص ٩٣.

٣٨. ماه منقبه، ص ١٦٤؛ المناقب، خوارزمى حنفى، ص ٧٢، ح ١٥٠.

٣٩. كشف الغطاء، شيخ جعفر كاشف الغطاء، ج ١، ص ٨؛ بحار الانوار، ج ٣٩، ص ٢٤٨.

٤٠. ينابيع الموده، قندوزى، ج ٢، ص ٧٩.

٤١. «مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّ فَضَائِلَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ - وَقَدْ أَنْزَلَهَا فِي الْقُرْآنِ - أَكْثَرُ مِنْ أَنْ أُحْصِيَ بِهَا فِي مَقَامٍ وَاحِدٍ، فَمَنْ أَنْبَأَكُمْ بِهَا وَعَرَفَهَا فَصَدَّقُوهُ.»

٤٢. سوره محمد، آيه ٣٣.

٤٣. «لَوْ لَمْ أُبَلِّغْ مَا أُمِرْتُ بِهِ مِنْ وَلايَتِكَ لَحَبِطَ عَمَلِي.» امالى، شيخ صدوق، ص ٤٩٥؛ تفسير نور الثقلين، عروسى حويزى، ج ١، ص ٦٥٤؛

۴۴. بحار الانوار، ج ۳۸، ص ۱۰۶.

۴۵. «أَيُّمَا مُؤْمِنٍ حَافِظٌ عَلَى الصَّلَاةِ الْمَفْرُوضَةِ فَضَّلَاهَا لَوَقْتِهَا فَلَيْسَ هَذَا مِنَ الْعَافِلِينَ». کافی، ج ۳، ص ۲۷۰.

۴۶. بیانات در دیدار نمایندگان مجلس ۹۴/۳/۶.

۴۷. «مَعَاشِرَ النَّاسِ، أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ كَمَا أَمَرَكُمُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ».

۴۸. مستدرک الوسائل، ج ۳، ص ۹۸.

۴۹. کشکول ممتاز، ص ۴۰۴؛ مکاتبه و اندیشه، ش ۲۵، ص ۱۷۵.

۵۰. شیعه در اسلام، علامه سید محمد حسین طباطبایی، صص ۴-۵.

۵۱. سوره بینه، آیه ۷.

۵۲. «هُوَ أَنْتَ وَشَيْعَتُكَ تَأْتِي أَنْتَ وَشَيْعَتُكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَاضِينَ مَرْضِيْنَ وَيَأْتِي عَدُوَّكَ غَضَبَانًا مُقْحَمِينَ». شواهد التنزیل، حاکم

حسکانی، ج ۲، ص ۳۵۷، ح ۱۱۲۶.

۵۳. «أَلَا وَإِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ دَعَامَةً وَدَعَامَةَ الْإِسْلَامِ الشَّيْعَةُ أَلَا لِكُلِّ شَيْءٍ سَيِّدًا وَسَيِّدُ الْمَجَالِسِ مَجَالِسُ الشَّيْعَةِ أَلَا وَإِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ شَرَفًا وَشَرَفُ الْإِسْلَامِ الشَّيْعَةُ أَلَا وَإِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ إِمَامًا وَإِمَامُ الْأَرْضِ أَرْضُ تَسْكُنُهَا الشَّيْعَةُ». بحار الأنوار، ج ۶۵، ص ۸۰.

۵۴. کمال الدین و تمام النعمه، شیخ صدوق، ج ۲، ص ۳۵۱؛ مکیال المکارم، سید محمد تقی موسوی اصفهانی، ج ۲، ص ۲۶۰.

۵۵. گنجینه سخنوران ص ۵۰۴؛ بهلول عاقل، صحفی، ص ۴۶؛ هزار و یک حکایت اخلاقی، ص ۲۰۹.

۴۷. سوره بقره، آیات ۲ و ۳.

۵۷. بحار الانوار ج ۵۲ ص ۱۲۵

ص: ۶۴

۵۸. عیون الحکم والمواعظ، ص ۲۴.

۵۹. بحار الانوار، ج ۱۱، ص ۱۵۰.

۶۰. سوره احزاب، آیه ۷۱.

۶۱. «الَّذِينَ آمَنُوا وَهَيَّاجُوا وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ أَكْبَرُ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ» . سوره توبه، آیه ۲۰.

۶۲. «إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ وَعَدًّا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ» . سوره توبه، آیه ۱۱۱.

۶۳. سوره مؤمنون، آیه ۱۱۱.

۶۴. ينابيع الموده، قندوزی حنفی، ج ۱، ص ۱۹۶.

۶۵. «السَّعِيدُ مَنْ أَحَبَّ عَلِيًّا فِي حَيَاتِهِ وَبَعَدَ مَوْتِهِ» . مجمع الزوائد علامه هيثمی ، ج ۹، ص ۱۳۲.

۶۶. قرآن کریم می فرماید: «إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا»؛ ما راه را به او نشان دادیم، یا سپاسگزار است (می پذیرد) و یا کفران (می کند)». سوره انسان، آیه ۳.

۶۷. سوره طه، آیه ۱۲۴.

۶۸. نهج البلاغه، خطبه ۱۵۷.

۶۹. همان، خطبه ۱۹۱.

۷۰. نک: مرتضی مطهری - ده گفتار - صفحه ۳۷-۳۴.

۷۱. معاشر الناس، (إِنَّ قَوْلَ اللَّهِ حَقٌّ يُقَاتِيهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ) ..

۷۲. مکاتبه و اندیشه، ش ۲۶، صص ۱۶۳ - ۱۶۴.

۷۳. «يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ يُطُونُهُمْ آلِهَتُهُمْ وَنِسَاؤُهُمْ قِبَلَتُهُمْ وَدَنَانِيرُهُمْ دِينُهُمْ وَشَرَفُهُمْ

ص: ۶۵

مَتَاعُهُمْ مَسَاجِدُهُمْ مَعْمُورَةٌ وَقُلُوبُهُمْ خَرَابٌ عَنِ الْهُدَى كُلِّ دِرْهَمٍ عِنْدَهُمْ صَنَمٌ « بحار الأنوار ، ج ۲۲ ، ص ۴۵۳ .

۷۴. حضرت علی (علیه السلام) فرمودند: «الدُّنْيَا دَارٌ مَمَرٌ لَّا دَارٌ مَّقَرٌّ؛ دُنْيَا جَاي گَزَارِ اسْتِ وَنَه جَاي قَرَارِ». نهج البلاغه ، حکمت ۱۳۳.

۷۵. سوره نساء، آیه ۷۷.

۷۶. «أَرْضَيْتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ». سوره توبه ، آیه ۳۸.

۷۷. به تعبیر پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله وسلم) «الدنیا مزرعه الآخرة ؛ دنیا مزرعه آخرت است». التحفه السنیه (مخطوط) ، سید عبدالله جزایری ، ص ۶۸.

۷۸. امالی شیخ صدوق ، ص ۱۵۶. مشابه این جمله را در دعای ندبه میخوانیم : «وَشَدَّيْعَتُكَ عَلَي مَنَابِرٍ مِّنْ نُورٍ مُّبِيضَةٍ وَجُوهُهُمْ حَوْلِي فِي الْجَنَّةِ وَهُمْ جِيرَانِي ؛ وَشِيعِيَانِ تَوْبِرِ مَنبِرَاهَايَ از نور هستند ؛ درحالی که چهره های شان سفید (نورانی) است ، در بهشت گرد هم هستند و آنها همسایه های من می باشد».

۷۹. سوره زمر، آیه ۵۳ نیز نک: سوره نور، آیه ۳۱؛ سوره تحریم، آیه ۸.

۸۰. «مَنْ أَرَادَ مِنْكُمْ أَنْ يَعْلَمَ كَيْفَ مَنَزَلَتْهُ عِنْدَ اللَّهِ فَلْيَنْظُرْ كَيْفَ مَنَزَلَهُ اللَّهُ مِنْهُ عِنْدَ الدُّنُوبِ كَذَلِكَ مَنَزَلَتْهُ عِنْدَ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى». خصال شیخ صدوق ، ص ۶۱۷.

۸۱. سوره حشر، آیه ۲. نیز نک: سوره آل عمران، آیه ۱۳.

۸۲. سوره یوسف، آیه ۱۱۱.

۸۳. « وَاعْلَمُوا، عِبَادَ اللَّهِ، أَنَّكُمْ وَمَا أَنْتُمْ فِيهِ مِنْ هَذِهِ الدُّنْيَا عَلَى سَبِيلٍ مَنْ قَدْ مَضَى قَبْلَكُمْ، مِمَّنْ كَانَ أَطْوَلَ مِنْكُمْ أَعْمَارًا، وَاعْمَرَ دِيَارًا، وَابْعَدَ آثَارًا، أَصْبَحَتْ أَصْوَاتُهُمْ هَامِدَةً،...» نهج البلاغه ، خطبه ۲۲۶.

ص: ۶۶

۸۴. « اخذروا ما نزل بالأمم قبلكم من المثالات بسوء الأفعال، و دميم الأعمال. فتذكروا في الخير و الشتر أحوالهم، و اخذروا أن تكونوا أمثالهم... نهج البلاغه، خطبه ۱۹۲، معروف به خطبه قاصعه.

۸۵. کلیات سعدی، با تصحیح محمد علی فروغی، ص ۸۱۲. ۸۶. « قال الله تعالى: أَلَمْ نُهْلِكِ الْأُولَئِينَ، ثُمَّ تُبْعَهُمُ الْآخِرِينَ، كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ، وَيَلُومُنَدُّ لِلْمُكَذِّبِينَ ». نک: سوره مرسلات، آیات ۱۶-۱۹.

۸۷ سوره معارج، آیه ۱.

۸۸. مناقب آل ابی طالب، ابن شهر آشوب، ج ۲، ص ۲۴۰. ۸۹. قرآن کریم می فرماید: «وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ»؛ قطعاً همه ی شما را با چیزی از ترس، گرسنگی، و کاهش در مال ها و جان ها و میوه ها، آزمایش می کنیم و بشارت ده به استقامت کنندگان» سوره بقره، آیه ۱۵۵. ۹۰. «و به تحقیق کسانی که قبل از آنها بودند را نیز امتحان کردیم، پس خداوند هم کسانی که صادق هستند و هم دروغگویان را مشخص و معلوم می کند». ر.ک: سوره بقره، آیه ۱۵۵.

۹۱. بیانات مقام معظم رهبری در جمع سپاهیان و بسیجیان لشکر ۱۰ سیدالشهداء؛ در تاریخ بیست و ششم مهرماه سال ۱۳۷۷.

۹۲. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در سال ۷۶ به نقل از خبرگزاری فارس شماره: ۸۱۰۱۶۴۹۶.

ص: ۶۷

مسابقه بزرگ «امیر غدیر» با سلام و تبریک عید سعید غدیر، خدمت شما خواننده گرامی؛ پیش از پاسخ به سؤالات مسابقه بزرگ «امیر غدیر» به نکات زیر توجه فرمایید:

۱. منبع سؤالات طرح شده از کتاب «امیر غدیر» می باشد و طبق مطالب کتاب تصحیح خواهد شد.

۲. به برندگان مسابقه به قید قرعه جوایز ارزشمندی اعطا خواهد شد.

۳. شرکت برای عموم علاقه مندان بالای ۱۲ سال آزاد است.

۴. شماره گزینه های صحیح را در قالب یک عدد ۱۴ رقمی از چپ به راست ، به سامانه پیامکی ما به شماره ۳۰۱۹۶۶ ارسال فرمایید.

۵. مهلت ارسال پاسخنامه حداکثر تا تاریخ ۱۳۹۷/۰۸/۱۵

می باشد و اسامی برگزیدگان در تاریخ ۱۳۹۷/۰۸/۱۸

در سایت معاونت فرهنگی و اجتماعی به نشانی [www . mfso . ir](http://www.mfso.ir) و نیز سایت مرکز فرهنگی پژوهشی به نشانی [www . mfpo . ir](http://www.mfpo.ir) اعلام خواهد شد.

۶. برندگان، دو هفته بعد از اعلام نتایج فرصت دارند مشخصات درخواستی را از طریق سامانه پیامکی ارسال نمایند، در غیر این صورت از لیست برندگان کنار گذاشته خواهند شد.

۱. بنابر تحقیقات پژوهشگران و مفسران قرآنی، چه تعداد آیه قرآن در شأن امام علی (علیه السلام) نازل شده است؟

(۱) بیش از دویست آیه

(۲) دویست و پنجاه آیه

(۳) بیش از سیصد آیه

۲. این جمله از کیست؟ «سوگند به آن خدایی که تو را به حق مبعوث ساخته است، اهل آسمانها علی (علیه السلام) را بهتر از ساکنین زمین می شناسند.»

(۱) خداوند متعال

(۲) جبرئیل امین

(۳) هیچکدام

۳. مهم ترین عامل حفظ و حراست از سرمایه های معنوی، کدام گزینه است؟

(۱) اعمال صالح

(۲) پذیرش ولایت معصومین (علیهم السلام)

(۳) هر دو مورد

۴. نام مبارک شیعه را چه کسی بر پیروان امیرالمؤمنین (علیه السلام) نهادند؟

(۱) پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله وسلم)

(۲) جبرئیل امین

(۳) خداوند متعال

۵. بنابر آیات قرآن زندگی سخت در انتظار چه کسانی می باشد؟

(۱) کسانی که از ولایت اهل بیت روی گرداند .

(۲) کسانی که از یاد خدا روی گرداند.

۳) کسانی که با گناه اعمال صالح خود را از بین می برند.

ص: ۷۰

۶. به فرموده پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) اگر کسی با قلبش علی (علیه السلام) را بخواند و با زبان از او دفاع کند و با اعضا و جوارح از ایشان پیروی کند، چه مقدار از ایمان را دارا است؟

(۱) تمام ایمان

(۲) دوسوم ایمان

(۳) ثلث ایمان

۷. بنابر تعبیر شهید مطهری عامل اصلی افزایش طلاق ها چیست؟

(۱) عدم آموزش پیش از ازدواج

(۲) از بین رفتن عنصر تقوا

(۳) مادی گرایی و رفاه طلبی زوجین

۸. براساس روایت کدام فرد از غافلان نخواهد بود؟

(۱) هر فرد با ایمانی که نمازهای واجب را به موقع و به طور صحیح انجام دهد.

(۲) کسی که ولایت امامان معصوم (علیهم السلام) را پذیرفته باشد.

(۳) هر دو مورد

۹. دو فرمول همیشگی که پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) در سخنرانی غدیر ذکر نمودند؟

(۱) پذیرفته نشدن توبه منکران ولایت و پذیرش توبه با حضور در مشاهد شریفه و زیارتگاه های منسوب به اهل بیت (علیهم السلام)

(۲) پذیرفته نشدن توبه منکران ولایت و پذیرش توبه با اتفاق در راه خدا

(۳) پذیرش توبه با حضور در مشاهد شریفه و زیارتگاه ها و پذیرفته نشدن توبه ظالمین

۱۰. پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله وسلم) بزرگترین مردمان در ایمان و یقین (به خداوند و نشانه های او را چه کسانی می دانند؟

(۱) کسانی که در آخرالزمان زندگی می کنند

(۲) کسانی که به قرآن و عترت ایمان داشته اند.

(۳) کسانی که در رکاب امام حسین (علیه السلام) به شهادت رسیده اند.

۱۱. آیه «سَتَلَّ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ لِلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ» درباره چه کسی نازل شد؟

(۱) زید بن اسلمه خزرجی

(۲) حارث بن نعمان فهری

(۳) ربیع بن نباته

۱۲. این جمله از کیست؟ «اینکه نماز را در هر روز و با تناوب گذاشته اند، برای این است که ما دچار غفلت نشویم.

(۱) امام باقر (علیه السلام)

(۲) امام صادق (علیه السلام)

(۳) هیچکدام

۱۳. امام صادق (علیه السلام) برای در امان ماندن از شبهه ها در دوران غیبت امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف)، خواندن کدام دعا را سفارش کردند؟

(۱) دعای ندبه

(۲) دعای غریق

(۳) دعای فرج

۱۴. بر اساس خطبه غدیر سزای کسی که به امیرالمؤمنین (علیه السلام) و جانشینان او اقتدا نکند، چیست؟

(۱) اعمالشان در دنیا و آخرت از بین می رود.

(۲) در آتش دائمی خواهند بود.

۳) هر دو مورد

ص: ۷۲

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می
نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه
اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

